

Årsrapport 2023

og bærekraftsrapport

**Hadeland og Ringerike
Avfallsselskap AS**

Musmyrveien 10
3520 Jevnaker

61 31 47 20
firmapost@hra.no

Org.nr.: 966 494 816

Gjenvinningsstasjoner

Trollmyra
Musmyrveien 10
3520 Jevnaker

Svingerud
Jørgen Moes vei 366
3530 Røyse

Mohagen
Mohagalia 11
2770 Jaren

Roa
Roalinna 28
2740 Roa

Sokna
Strømsoddveien
3534 Sokna

Nes i Ådal
Urulaveien
3524 Nes i Ådal

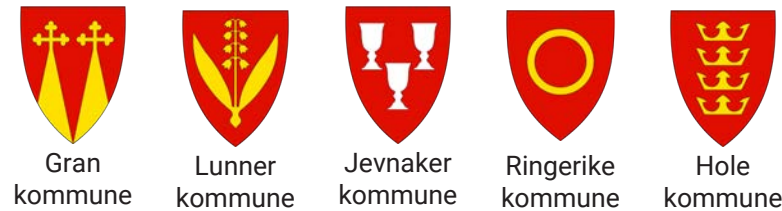
Om HRA

Vår hovedoppgave er å håndtere avfallet fra cirka 32.000 husstander og 7.000 hytter. Til sammen betjener vi drøyt 68.000 innbyggere i Ringerike, Gran, Lunner, Jevnaker og Hole. Dette er en lovpålagt ordning som finansieres av innbyggernes renovasjonsgebyr.

Når du sorterer matavfall, plastemballasje, papir, restavfall og glass- og metallemballasje, kommer vi og henter det. På Trollmyra på Jevnaker sørger vi for at matavfallet blir til biogass for renovasjonsbilene våre og biogjødsel for bønder på Hadeland og Ringerike.

Plasten og papiret presser vi, slik at det kan gjenvinnes som ny plast og papir, mens restavfallet blir til strøm og varme. Slik er vi i praksis en miljøbedrift, og den viktigste delen av jobben bidrar du til ved å sortere avfallet.

Våre eiere

Innhold

Om HRA	2
Innhold	3
Forord	4
Om bærekraftsrapporten	6
Visjon, verdier og samfunnsoppdrag	7
Organisasjon	8
HMS og kvalitet	10
Fakturering	11
Innsikt-samarbeidet	11
Nøkkeltall	12
Innsamling av avfall	14
Gjenvinningsstasjoner	18
Jord	19
Biogassproduksjon	20
Kommunikasjon og opplæring	22
Sosiale forhold	27
Energirapport	28
Klimarapport	29
Klimarisiko og -muligheter	30
Økonomiske forhold	32
Verdikjede	33
Styrets beretning	34
Regnskap	44
Noter	48
Uavhengig revisors beretning	59
Avfall og materialer	62

Tekst, foto og design
Denne årsrapporten er laget i sin helhet av ansatte i HRA.

Klimarapport
Klimarapporten er utarbeidet av Energi AI.

Forord

Det ble en tøff start på 2023 for alle involverte i husholdningsrenovasjonen. Vinteren ble lang, og med svært skiftende og krevende værforhold, ble det umulig å levere punktlig renovasjonstjenester. Tross stor forståelse blant «folk flest», ble det en hektisk periode med håndtering av meldte avvik. Vi hadde ikke gode nok verktøy, verken for å informere kundene eller for å hente inn forsinkelser. Forbedringstiltak kom ganske raskt på plass, og før vinteren 2023/2024 har vi verktøy og rutiner for å håndtere vinterproblemer på en bedre måte.

Avfallsmengdene er svakt synkende, cirka 2,5 prosent ned på henterutene og cirka 5 prosent ned totalt. Noe som hovedsakelig henger sammen med generelle økonomiske trender. Kildesorteringen går i riktig retning, om enn for sakte. Restavfallet utgjør nå 46 prosent av husholdningsavfallet. Men, med perfekt sortering kan dette halveres!

Kostnadene knyttet til husholdningsrenovasjon øker. Strengere lovkrav og en stor avgiftsøkning på forbrenning av restavfall, bidrar riktignok med sitt, men vi kommer til å foreslå flere endringer i tjenestetilbudet for å avlaste abonnentenes økonomi. En kombinasjon av bedre kildesortering og endret henteintervall, vil kunne gi et godt bidrag. Hentetilbudet må over tid bli mer behovsbasert og mindre intervallstyrt. Både for å møte tøffere myndighetskrav og kravet om en mer kostnadseffektiv tjeneste. I 2023 tok vi i bruk et digitalt kartverktøy, som både vil bedre kvaliteten og effektiviteten på renovasjonstjenesten, og som etter hvert vil gi en bedre og mer direkte kommunikasjon med kundene.

Denne årsrapporten er helt ny i sin form, forhåpentligvis også mer interessant for leserne. For første gang inneholder den informasjon om bærekraft, inkludert klimaregnskap. Dette har vært etterspurt en stund, men først nå foreligger det metodikk og verktøy for dette formålet. Vår rapportering om bærekraft er frivillig, det er ikke lovpålagt, men det er godt å være i gang.

Det meste av avfallet vi mottar, sendes til videreforedling eller forbrenning (restavfall) andre steder. Unntaket er matavfall og hageavfall som HRA selv foredler til salgbare, sirkulære produkter. Matavfallet blir til klimanøytralt biodrivstoff (metan) og biogjødsel til landbruket, mens hageavfallet blir til kompostjord. I 2022 lanserte vi ny og forbedret jordkvalitet, og i 2023 utvidet vi jordsortimentet ytterligere. Målet er å tilby jordmarkedet en fullverdig erstatning for «fossil» torvjord. I 2023 utredet vi ulike alternativer for videreutvikling av biogassvirksomheten. Styret og eierne gikk for alternativet med modernisering og utvidelse av anlegget. Et forprosjekt gjennomføres i 2024, med mål om en gjennomføringsbeslutning mot slutten av året. I dette prosjektet vil landbruket bli en viktig partner, både som leverandør av råstoff og mottaker av biogjødsel. Dersom det oppnås tilfredsstillende lønnsomhet, blir dette den største investeringen i HRAs historie. 2024 blir nok et spennende og begivenhetsrikt år i HRA.

**Kildesorteringen
går i riktig
retning, om
enn for sakte.**

Ole Petter Løbben, daglig leder HRA

Vår første bærekraftsrapport

Årets årsrapport inneholder for første gang informasjon om bærekraft. Etter hvert som vi får mer erfaring og lærer av prosessen, vil vi heve våre ambisjoner.

Med noen tilpasninger, er informasjon om bærekraft utarbeidet i samsvar med Nordic Sustainability Reporting Standard - NSRS Nivå 1. Alle rettigheter forbeholdt. Les mer på www.nsr.eu. Rapporteringen er tilpasset Global Reporting Initiative (GRI), direktivet om ikke-finansiell rapportering (NFRD) og Task-Force on Climate-Related Disclosures (TCFD). Dette betyr ikke at rapporten er i tråd med disse rammene.

Sirkulær modell

Vår forretningsmodell er i stor grad sirkulær. Det meste av det vi mottar av avfall går til ombruk, materialgjenvinning eller energiutnyttelse. Bare en liten del deponeres. Vi produserer biogass og biogjødsel av matavfall. Alle renovasjonsbilene våre går på egenprodusert biogass (side 20). Bønder mottar biogjødsel som inngår i produksjon av mat (side 20). Og vi produserer jord av hageavfall (side 19).

Spørsmål eller tilbakemeldinger?

HMS-, kvalitet- og bærekraftsleder Anita Porsanger Martinsen tar gjerne imot tilbakemeldinger eller spørsmål: anita@hra.no

Vesentlighetsvurdering

Vi gjennomførte en vesentlighetsvurdering i 2021. Den ga føringer til våre strategiske mål (side 7) som alle kan relateres til FNs bærekraftsmål. Det aller viktigste for oss, er det nasjonale målet om 65 prosent materialgjenvinning og ombruk i 2035.

Vesentlige emner i denne rapporten er materialer (side 12-17 og 62), energi (side 28) og klimagassutslipp (side 29-31). I tillegg er sosiale forhold (side 27) og økonomiske forhold (side 32-33) viktige for oss. Det er i vår interesse at alle bedrifter søker å minimere og sortere eget avfall. Vi vil derfor inkludere informasjon om eget avfall i framtidige årsrapporter.

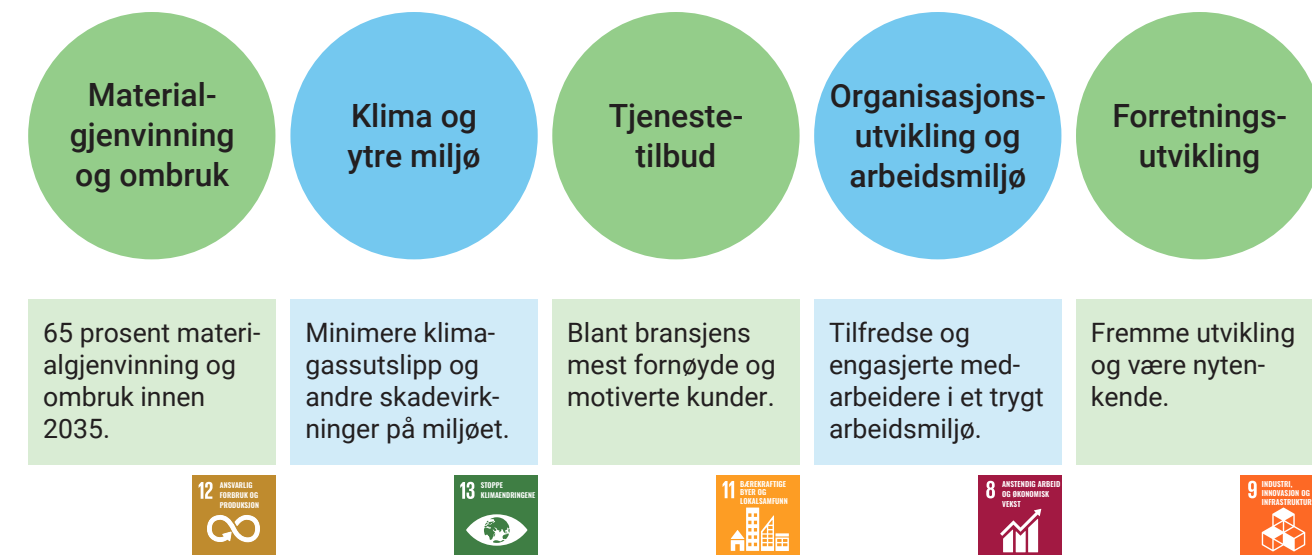
Klimaforpliktelse

I vår strategi forplikter vi oss til å minimere klimagassutslipp. Vi skal årlig redusere bruken av fossile energikilder i virksomheter vi har kontroll på eller påvirkning på. Vi skal også legge vekt på bærekraftige og klimariktige løsninger i anskaffelser og investeringer.

Nå som vi har et detaljert klimaregnskap, kan vi lage et klimabudsjett og jobbe målrettet mot å redusere våre klimagassutslipp.

Informasjon om bærekraft er ikke revidert av revisor.

Strategi og hovedmål

Samfunnsoppdraget

HRA's samfunnsoppgave er å håndtere lokalsamfunnets avfall så effektivt, miljøvennlig og verdiskapende som mulig.

Formålet er at vi sammen med innbyggerne sørger for at avfall kan brukes igjen og igjen. Slik bidrar vi til et mer bærekraftig samfunn.

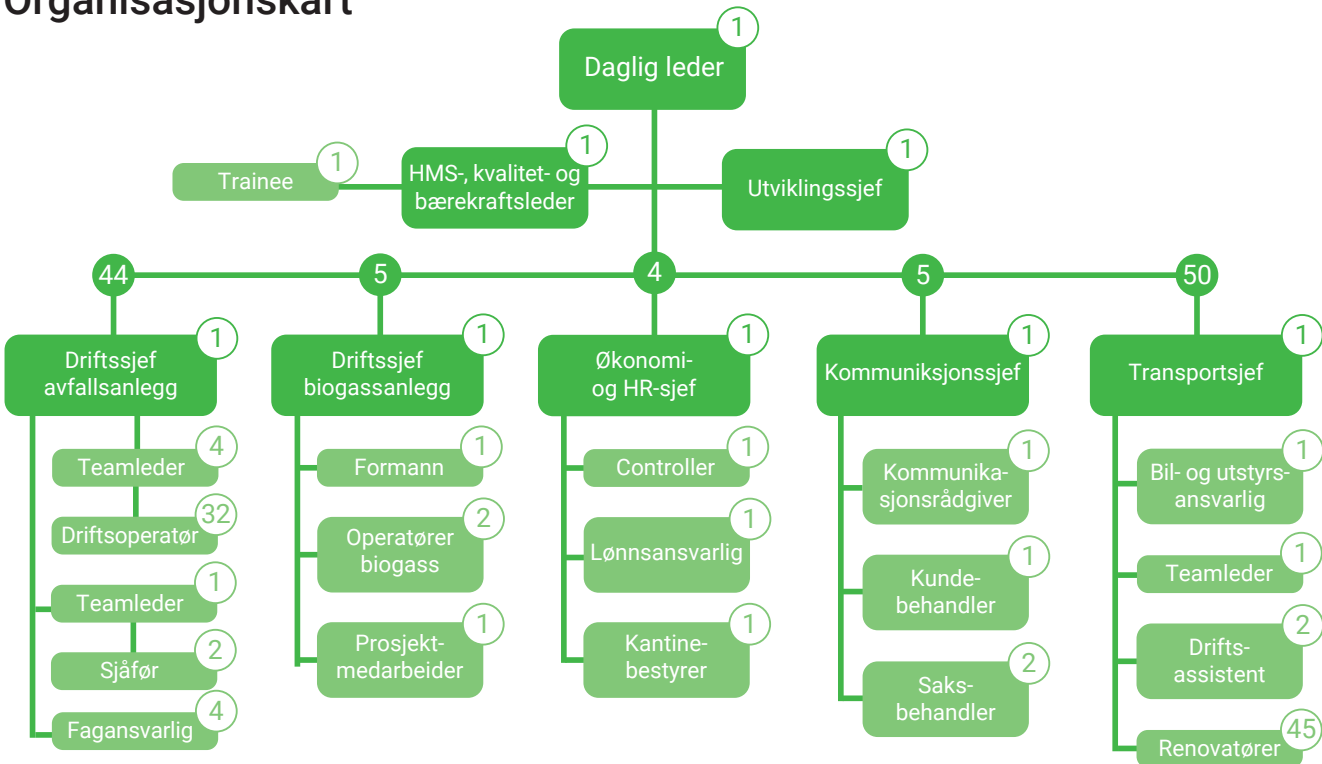
Visjon
Vi skaper verdier!

Våre verdier
Vi er engasjerte, framoverlente lagspillere

Organisasjon

Organisasjonskart

Engasjerte, fremoverlente lagspillere

Overskriften er identisk med verdiene våre. De er utarbeidet og formet av våre ansatte – og vi lever etter dem hver dag på jobb.

Vi gjennomfører årlige medarbeiderundersøkelser, og resultatene indikerer høy trivsel og stolthet av å jobbe i HRA. Det er vi meget fornøyde med og stolte av.

Ved utgangen av 2023 hadde vi 89 faste og midlertidige ansatte. Turnoverraten er 8,3 prosent. At få slutter, indikerer at de ansatte er tilfredse med arbeidsplassen sin.

I 2023 ansatte vi for første gang en trainee, gjennom et samarbeid med Ringerike Næringsforening. Så langt er vi veldig godt fornøyde med samarbeidet, og ser at dette er noe som virkelig engasjerer. Å få nyutdannet arbeidskraft inn i organisasjonen gir en ekstra dimensjon som man i det daglige kan ta for gitt at man allerede har. Vi vil vurdere å være med på ordningen også i årene som kommer.

Det siste året har vi omorganisert driften av gjenvinningsstasjonene. Vi har delegert og fordelt personalansvaret, og gjort flere ansatte til fagansvarlige. Ønskede effekter av tiltakene, er å fordele arbeidsoppgaver, samt å styrke kunnskapen innad i organisasjonen.

I 2023 etablerte vi avdeling for internt transport, som sørger for all containertransport mellom sentralanlegget på Trollmyra og gjenvinningsstasjonene. Dette er en tjeneste som tidligere har vært konkurranseutsatt. Oppstarten var 1. juni 2023 og vi ser allerede gode resultater.

Sykefraværet er viktig for oss. Vi har mange fysisk krevende jobber, og dette tar vi på det største alvor. Våre ansatte skal være like friske og spreke (kanskje sprekere) den dagen de velger å forlate HRA, som dagen de gikk inn porten.

For å få til dette, fokuserer vi på tilrettelagt arbeid i fraværperioden, og i etterkant, dersom dette kan avbøte ytterligere helseutfordringer hos de ansatte. Samtidig kommer vi ikke unna at jobben som renovatør er en fysisk krevende jobb.

I løpet av 2024 skal vi utarbeide en livsfasepolitikk som skal gjenspeile tiltak, behov og tilrettelegging uansett hvilken livsfase våre ansatte er i. HRA skal være en arbeidsplass som tar godt vare på sine ansatte.

Vi er stolte av våre ansatte og for innsatsen som er lagt ned i 2023. Bak alle tall og resultater i denne årrapporten står det engasjerte, fremoverlente lagspillere.

Hedret for lang og tro tjeneste

I desember fikk Inger Toril Ulnes Borgli (60) og Kjersti Sevaldrud Pedersen (63) Norges Vel medalje for lang og tro tjeneste i HRA.

Inger Toril har vært ansatt i 30 år, og Kjersti følger hakk i hæl med 26 år.

– Det er verdifullt når forholdet mellom ansatte og bedrift fungerer så bra at tiår følger tiår. Ikke bare er vi stolte og ydmyke for å ha slike ansatte i våre rekker, men hele Norge ønsker å hylle så trofaste samliv. Når arbeidsdagene har rundet 50.000 våkne timer, er det vel lov å snakke om samliv, sa daglig leder Ole Løbben i sin tale da jubelantene ble hendret på julebordet i desember

Inger Toril ble ansatt i 1993 og er ansatt nummer to i HRA. Hun har hatt en rekke roller i HRA og er nå controller. Kjersti ble

Kjersti Sevaldrud Pedersen (til venstre) og Inger Toril Ulnes Borgli.

ansatt i 1997, og har også hatt flere roller og er i dag lønnsansvarlig.

– Dere er HRAs kjerneverdier: Fremoverlente, engasjerte lagspillere, sa økonomi- og HR-sjef Arnt Sveen i sin tale.

HMS og kvalitet

HRA har tatt i bruk et nytt system for å styre HMS, ytre miljø, beredskap, bærekraft og kvalitet.

Leverandøren av vårt tidligere kvalitetssystem valgte å ikke videreføre produktet vi brukte. Vi måtte derfor finne et nytt system. Det gjorde vi i første kvartal 2023. Etter en grundig innkjøpsprosess, falt valget på Landax, som flere i avfallsbransjen bruker.

Vi startet med avviksbehandling og var raskt i gang med det. Alle ansatte kan nå registrere avvik og hendelser på PC eller mobilen. I 2023 ble det registrert 523 avvik av 37 personer i alle avdelinger. At det registreres mange avvik av mange ansatte i alle avdelinger er bra!

Flere bidrar enn før

Landax er også et verktøy som skal hjelpe oss med å holde styr på alt innenfor HMS, ytre miljø, kvalitet, beredskap og bærekraft. Vi har satset på tilgjengelighet, brukervennlighet, visuelle framstillinger og noe mindre tekst. Organisasjonen har utviklet seg ved at mange flere enn før bidrar.

Resertifisering innen kvalitet og ytre miljø

HRA har vært sertifisert etter standardene ISO 9001 (kvalitet) og ISO 14001 (ytre miljø) siden 2012. Sertifikatene gis for tre år av gangen og høsten 2023 var det tid for resertifisering. Nye sertifikater ble oppnådd og gjelder i perioden 05.01.2024 – 05.01.2027 og inkluderer transportavdelingen og intertransporten som tidligere var utenfor.

Arbeidsmiljøutvalg (AMU)

Arbeidsmiljøutvalget har vært sammensatt av tre verneombud, tre fra ledelsen, en fra bedriftshelsetjenesten og en sekretær. De to sistnevnte hadde ikke stemmerett. Det ble avholdt 4 AMU-møter. Ingen saker ble avgjort ved avstemming.

Viktigste saker behandlet i AMU

- Varsling av kritikkverdige forhold
- Varsling av ulykker
- Skotørk, vask av klær, garderobeforhold
- Vurdere kommunikasjon og bruk av hørselvern
- Innkjøpssamarbeid Innsikt
- Brannvern, varsling ute, rømningsplan adm.bygg
- Seniorpolitikk
- Telefonreglement
- Valg av verneombud drift og administrasjon
- Støv og støymålinger i omlastningshall
- Støymålinger på renovasjonsruter
- PULS-undersøkelse (medarbeiderundersøkelse)

523
registrerte
avvik

Landax i HRA

- ✓ Innfri krav og sikre måloppnåelse
- ✓ Sikre trygge arbeidsplasser
- ✓ Opprettholde et sterkt kundefokus
- ✓ Forbedre miljøprestasjon
- ✓ Informasjon om arbeidsprosesser, oppgaver og tiltak
- ✓ Oversikt over risiko og hvordan redusere risiko
- ✓ Ledere får oversikt og kontroll på problemområder og mulighetsområder og kan iverksette tiltak
- ✓ Avvikshåndtering
- ✓ Kontinuerlig forbedring, få mer ut av ressurser, jobbe smart og effektivt

Månedlig fakturering

Vi fakturerer selv alle abonnenter. Fakturering har historisk skjedd ved to terminer per år for husholdninger og én gang årlig for fritidsboliger, totalt ca. 75.000 fakturaer, mot 56.000 fakturaer i 2022.

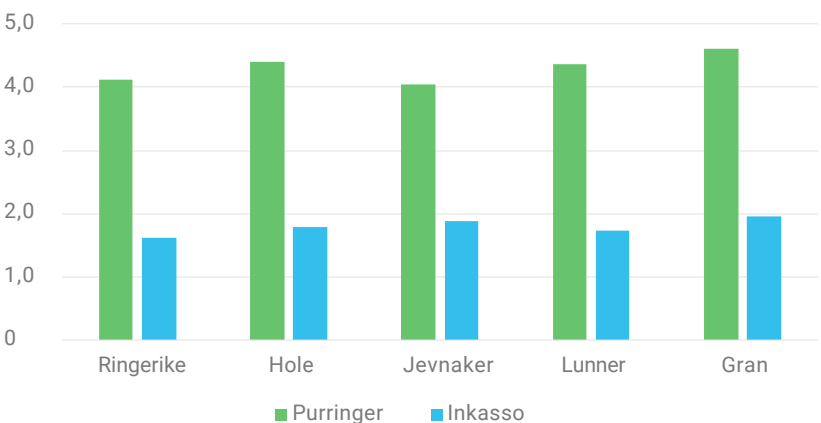
Fra 1.1. 2023 startet vi på eget initiativ med månedlig fakturering for abonnenter som ønsker det. Økningen i antall utsendte fakturaer forklares i at vi nå sender ut tolv fakturaer årlig, i stedet for to, for en del abonnenter. I tillegg er det en økning i antallet hytteabonnement.

Fakturaene sendes ut via TietoEvry. Manglende innbetalinger overdras og følges opp av Argus Kreditt, som fra 1. desember ble til ECPay på Hønefoss.

75.364
fakturaer

Prosentandel purringer og inkasso

per kommune

Innsikt er et strategisk og operativt samarbeid mellom fem interkommunale renovasjonsselskap i Mjøsregionen og omegn: Horisont, GLØR, Sirkula, SØIR og HRA. Til sammen representerer Innsikt 300 000 innbyggere fordelt på 20 kommuner. Til sammen utfører selskapet cirka 11 millioner tømminger årlig.

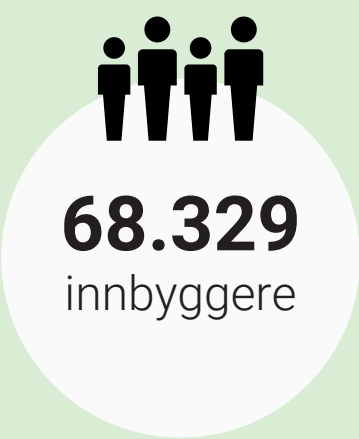
Mål for samarbeidet:

- Styrke selskapenes faglige miljøer og utvikling
- Oppnå stordriftsfordeler i drift, utvikling og anskaffelser
- Gjøre Innsikt til et kraftsenter i bransjen i møte med myndigheter, andre bransjeaktører, fou- og innovasjonsmiljøer samt i utviklingen av ny, sirkulær foredlingsindustri knyttet til våre varestrømmer.

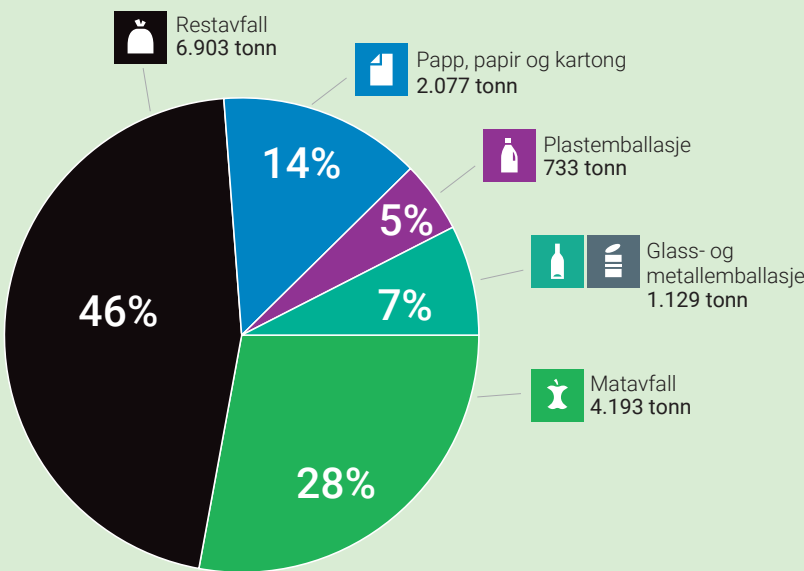
Ulike faggrupper

I 2023 ble Katrine Gilje Aalstad ansatt som ny leder for Innsikt. Innsiktsarbeidet er organisert i faggrupper og mer tverrfaglige utviklingsprosjekter. I 2023 ble det også inngått et formelt innkjøpssamarbeid med «Innkjøpssentralen» som bidrar til effektive og kostnadsbesparende innkjøp og kontraktsoppfølging – i tråd med lover og forskrifter. Innkjøpssentralen ledes av Marit Steen og befinner seg sammen med Aalstad hos Sirkula på Hamar.

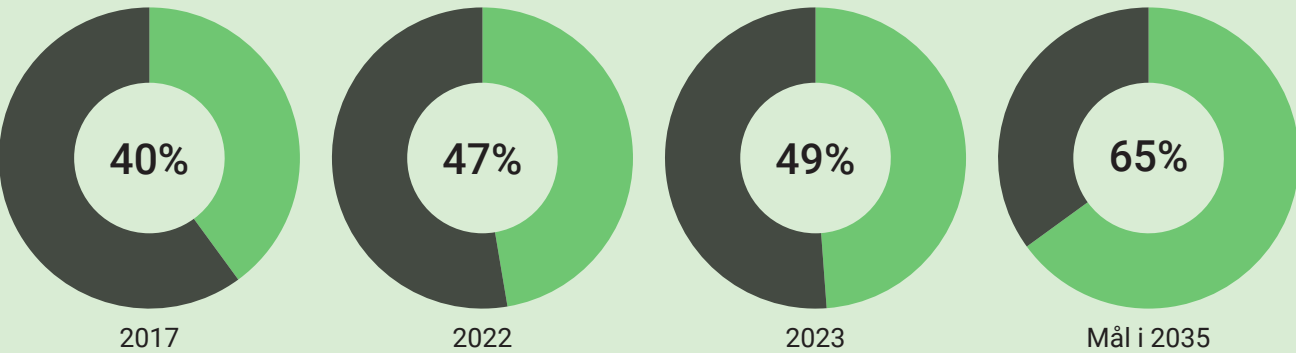
Nøkkeltall

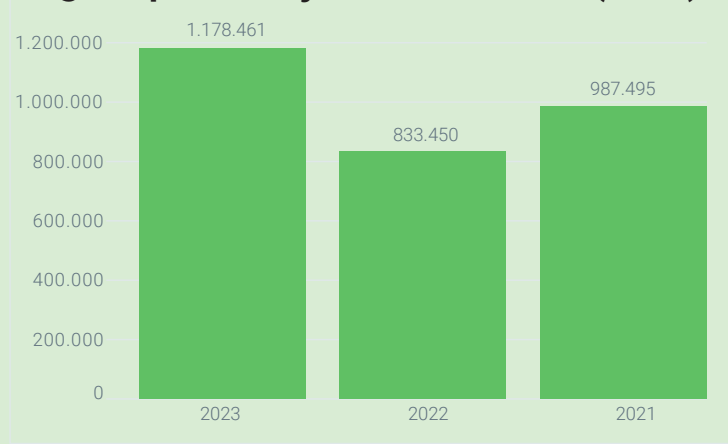
Husholdningsavfall innsamlet i 2023

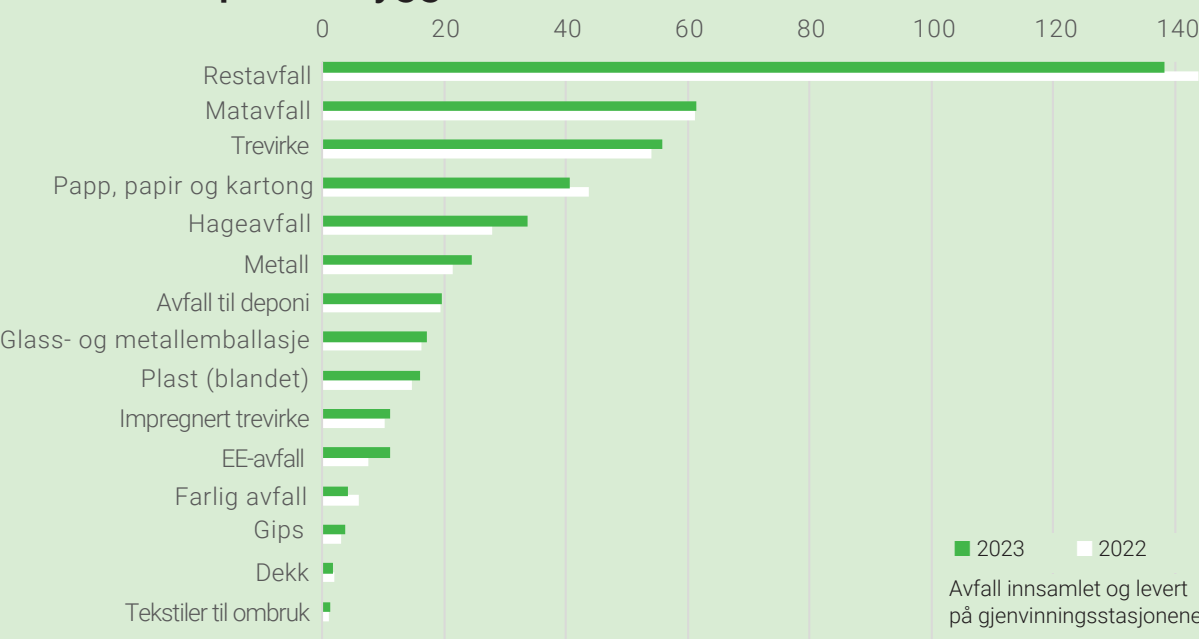
Materialgjenvinningsgrad for husholdningene

Biogassproduksjon 2021-2023 (Nm³)

Avfall i kilo per innbygger

138 kilo
restavfall
per innbygger

61 kilo
matavfall
per innbygger

Abonnement og avtaler

	Hole	Jevnaker	Lunner	Gran	Ringerike	Totalt
Befolkning**	6.928	6.993	9.340	13.600	31.468	68.329
Antall husholdningsabonnement***	2.660	3.076	3.988	5.920	14.251	29.895
Antall husholdningsavtaler****	2.460	2.785	3.595	5.292	11.356	25.488
Antall hytteavtaler	710	344	994	1.557	3.461	7.066
Antall næringsavtaler	64	65	77	142	298	646

* Antall privathusholdninger per 31.12.2023 (SSB)

** Innbyggertall per 3. kvartal.

*** Antall abonnement angir reelt beholdervolum hos abonnenten. 140L restavfallsbeholder utgjør 1 abonnement, mens 240L utgjør 1,6 abonnement.

**** Antall avtaler gir en indikasjon på hvor mange abonnenter, eller grunneiere vi har. Heller ikke dette blir helt nøyaktig, da én abonnent kan ha flere avtaler/eiendommer.

Innsamling av avfall

Den viktigste og klart mest ressurskrevende av HRAs tjenester, er innhenting av avfall fra husholdninger og fritidsboliger.

Fordelt på 80 ruter dekker våre 20 biler, og dobbelt så mange renovatører, alle hytter og hus på Hadeland og Ringerike etter oppsatt hentekalender.

Renovasjonstjenesten er beskrevet og regulert i kommunens renovasjonsforskrift, som i 2023 ble vedtatt i revidert utgave. Forskriften beskriver både hva vi og våre kunder skal bidra med for å gjøre renovasjonen til en god og effektiv tjeneste.

Sikkerhet først

Siden 2017 har vi utført renovasjonstjenesten med egne biler og ansatte. Dette har ført til bedre og ryddigere arbeidsbetingelser for de ansatte, og vi er nøye med å operere innenfor gjeldende lover og regler.

Å kjøre renovasjon, ofte på veier lite tilpasset våre biler, er både fysisk krevende og innebærer mestring av ulike risikoforhold, både for mennesker og materiell. Vi har stort fokus på sikkerhet når renovatørene gjennomfører sine kursdager, vår og høst.

Vil takle vinteren bedre

Våre renovasjonsbiler møter alltid vinteren med nye dekk og kjettinger klare til bruk. Men selv med kompetente renovatører og utstyret i orden, tar det lenger tid å tømme dagens tusen dunker i januar enn i juni. På de mest krevende vinterdagene er det ikke mulig å gjennomføre dagens rute, og forsinkelser oppstår. De to siste vintrene har lært oss mye: Det er viktig med rask og korrekt informasjon til kundene, og det er viktig å kunne hente inn igjen forsinkelser. Vi har

allerede forbedret oss, og vi opplever stor forståelse fra publikum når snøen laver ned. Men vi har et klart mål om å takle kommende vintre enda bedre.

Behov for endring

Det er to forhold med renovasjonstjenesten som bekymrer: Tjenesten har blitt mye dyrere de siste årene. Hele bransjen opplever en kostnadsøkning utover en allerede krevende inflasjonstakt. I tillegg stagnerer kildesorteringen på et lavt nivå, langt fra målet om 65 prosent materialgjenvinning.

Kostnadsreduksjoner er på dagsorden, og inkluderer vurderinger av tjenestetilbudet. Så lenge det er plass i beholderne fram til hentedag, er tilbudet godt nok. I mange kommuner hentes restavfallet sjeldnere enn hver annen uke. Det sparer både transport og andre kostnader. Våre oppdragsgivere, kommunene, vil nok få forslag til tiltak for å effektivisere renovasjonstjenesten og dermed bremse en negativ gebyrutvikling. Bedre kildesortering er viktig for miljøet, men også bra for økonomien.

Renovatørene Ariel (til venstre) og Daniel ute på rute i snøværet.

Mange er flinke, men altfor mange slurver. Mer enn halvparten av restavfallet er usortert eller feilsortert. Mest svir det at nær 40 prosent av det totale matavfallet vårt kastes i restavfallsdunken. Det betaler abonnentene stadig høyere avgifter for. At alternativet er klimanyttig biodrivstoff som HRA selv produserer og som attpåtil fører næringsstoffene tilbake til bondens jorde, bør inspirere alle hadelendinger og ringe-rikinger til å skjerpe seg i kjøkkenbenken. Å kildesortere avfallet er ikke bare meningsfullt, det er også den enkeltes plikt. Kun sammen med alle innbyggerne når vi hovedmålet om å gjøre avfallsressursene om til råvarer for ny produksjon: Altså det grønne skiftet.

Beregningene er gjort på tall fra 2022 og plukkanalyse fra 2023.

508.979 kilometer kjørt

10 runder rundt jordkloden med renovasjonsbil

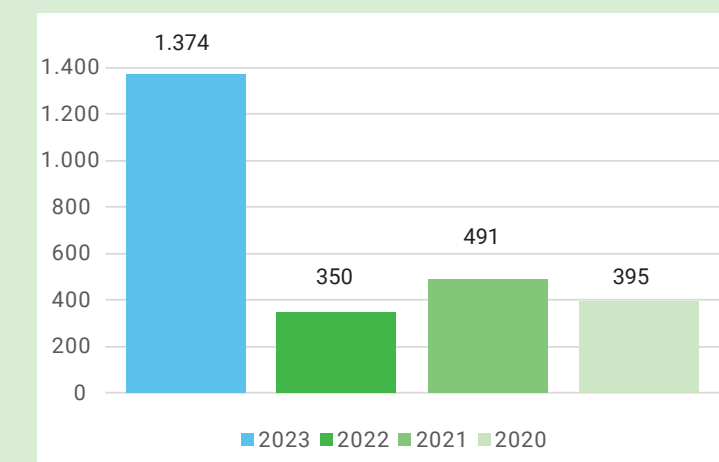

Krevende år – mange avvik

Diagrammet viser registrerte henteavvik hos husholdningene. Antallet gikk betydelig opp i 2023. Forklaringen er en kombinasjon av en svært krevende vinter, som gjorde at vi ikke greide holde oppsatt hentekalender, kombinert med høyere andel menneskelige feil som følge av en krevende arbeidssituasjon. Det ble også kuttet i overtidbruk, som gjorde det vanskelig å komme til oppsatt dag.

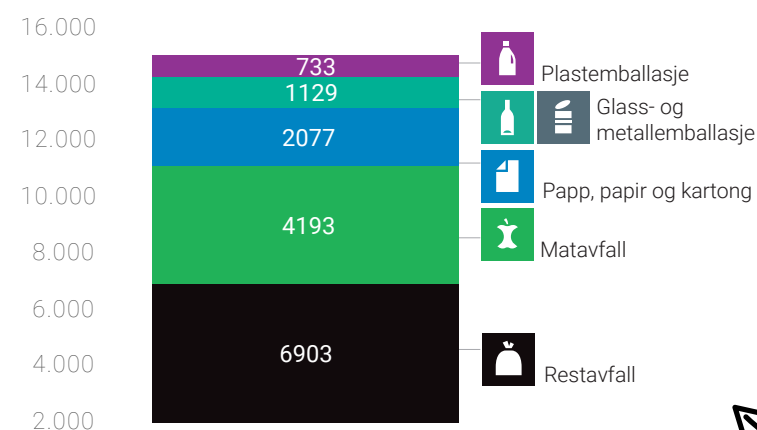
Henteavvik påvirker kundetilfredshet, og er derfor et viktig måltall for oss. Vår egenpålagte standard har vært å korrigere henteavvik fortløpende. I 2023 har vi i stor grad ikke greid å holde vår egen frist på to virkedager fra innmeldt avvik fra husholdninger. Vi har godt håp om at innføringen av et nytt kartverktøy for renovatørene skal få positiv innvirkning på omfanget i 2024.

Antall kundemeldte henteavvik

* Gjelder innsamling av husholdningsavfall på renovasjonsruter og utkjøring av poser og sekker.

Innsamlet husholdningsavfall i tonn

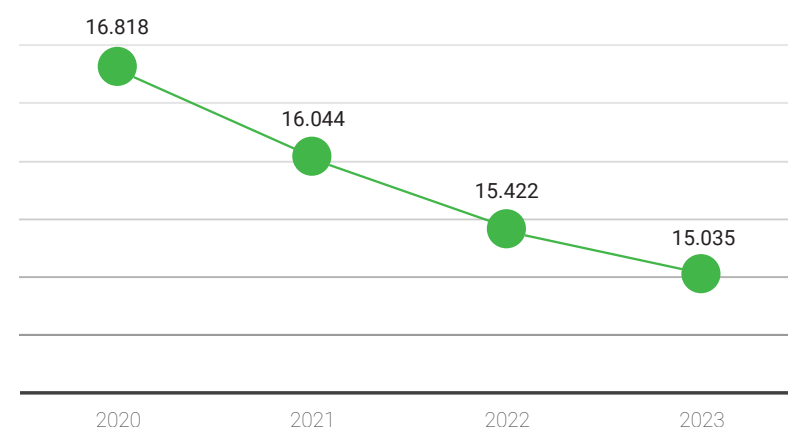

Mindre restavfall

Vi kastet mindre i 2023 enn tidligere år. Også restavfall. Men skal vi nå målet om 65 prosent materialgjenvinning, må vi sortere bedre.

56 prosent av innholdet i en gjennomsnittlig restavfallsdunk inneholder avfall som kunne vært sortert og gjenvunnet. Potensialet er stort.

Husholdningsavfall innsamlet 2020-2023

Bildene på neste side

- 1: Tuva hadde sommerjobb som renovatør.
- 2: Renovasjonsbiler tanker biogass på Trollmyra.
- 3: 2023 ble første året med nye typer dunker, i tråd med ny merkeordning for avfall.
- 4: Ødelagte beholdere blir likevel reparert og gjenbrukt så lenge som mulig.

Våre gjenvinningsstasjoner

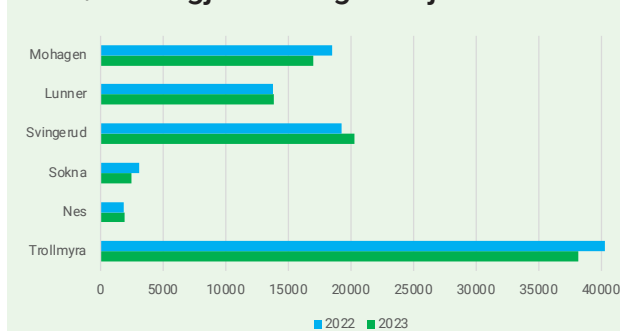
NYE SKILTET: Sokna gjenvinningsstasjon har fått skilter etter ny merkeordning for avfall, som gjør det lettere å sortere riktig.

INTERTRANSPORT: Pavel Rusenkov er en av sjåførene i intertransporten.

Våre seks gjenvinningsstasjoner er en viktig del av servicetilbudet til innbyggerne.

Stasjonene på Nes og Sokna er fra 2023 også drevet i egen regi, mens stasjonen på Roa fortsatt betjenes av Lupro AS. I tilknytning til stasjonen på Roa driver Lupro også ombruksbutikk.

Besøkstall gjenvinningsstasjoner

Besøkstallet går litt ned

Det totale besøkstallet på stasjonene går litt ned fra 96.707 i 2022, til 93.534 i 2023. Besøksnedgangen de to siste årene er nesten 10 prosent, men er fortsatt en del høyere enn det var før pandemien.

Alternativ plassering

Stasjonene på Nes og Sokna har fått endrede åpningstider og lørdagsåpent er redusert fra to til én lørdag per måned. To av stasjonene våre ligger på steder som de siste årene er omregulert til andre formål. Svingerud i Hole ligger i traséen for ny jernbane/E16, mens stasjonen på Roa er omregulert

til boligformål. I Lunner jobbes det med en alternativ plassering ved avkjøringen til Grua på Riksveg 4.

Tok over intertransporten

1. juli 2023 overtok vi transportoppdraget mellom gjenvinningsstasjonene og Trollmyra selv. Erfaringene med å administrere og utføre dette oppdraget gjennom en tredjepart, ledet fram til denne beslutningen. Mannskap og materiell kom på plass, og kvalitet på både planlegging og gjennomføring fungerer nå utmerket. I løpet av 2024 kjører vi også containerbilene på egenprodusert biogass.

Jordproduksjon

I 2023 mottok vi rundt 2.600 tonn med hageavfall på våre gjenvinningsstasjoner. Alt hageavfall samles på Trollmyra, og kvernes og siktes i ranker. Biogjødsel fra biogassanlegget blandes inn, og etter 1,5-2 år har hageavfallet blitt til kompost, som vi bruker i våre jordblandinger som selges både til private og næringsdrivende. Våren 2023 malte vi en salgsbod i HRA-farger og plantet blomster i egen jord ved siden av. I 2024 får flere stasjoner dette tilbudet. Vi tilbyr også hagejord i sekker, som kommer fra våre naboavfallselskaper. Planen videre er å selge egen jord i sekk.

HRAS JORDFAR: Audun Engeli har ansvaret for jordproduksjonen på Trollmyra.

Rekordår, jubileer og satsing

2023 ble et rekordår for biogassanlegget vårt. Vi har motatt mer matavfall og oppgradert mer biogass enn noen gang.

Det er nå 20 år siden vi startet med produksjon av biogass fra matavfall, og 10 år siden anlegget ble utvidet og gassen rensset til rent biometan for salg av drivstoff. Ved siden av jordproduksjonen, er dette den eneste foredlingen vi gjør selv med de mange avfallstypene vi henter og tar imot. Nå er det nødvendig å videreutvikle denne virksomheten. En mulighetsstudie utført i 2023 viste at dette kun kan gjøres lønnsomt gjennom nok en utvidelse av anlegget.

Planlegger for dobbelt kapasitet

Både styret og eiere ga sin tilslutning til å gjennomføre et forprosjekt som innebærer en dobling av kapasiteten for matavfall, og som i tillegg inkluderer bruk av husdyrgjødsel. I andre enden vil både gassproduksjonen og mengden biorest/biogjødsel omtrent tredobles. Prosjektet er tatt godt imot blant mange interesserte bønder, med forventning om både bedre lønnsomhet og reduserte klimagassutslipp på gårdsbruket. Denne delen av virksomheten er også godt forankret i avtalen mellom landbruket og staten.

Kan bli egen virksomhet

Forprosjektet er allerede godt i gang, og skal utrede grunnlaget for en gjennomføringsbeslutning mot slutten av året. Dersom lønnsomheten er tilfredsstillende og prosjektet gjennomføres, er det sannsynlig at biogassvirksomheten vil bli skilt ut som egen virksomhet, trolig også med flere eiere enn HRA.

Fakta om biogass i HRA

- 20 år med produksjon av biogass fra matavfall
- 10 år med oppgradering til biodrivstoff
- 1.176.461 Nm³ biometan (1 Nm³ tilsvarer 1 liter diesel)
- Mottatt 17.108 tonn matavfall, hvorav 4.193 tonn fra egne innbyggere
- Største leverandør er Bærum kommune. Ny leverandør i 2023 er Hallingdal.

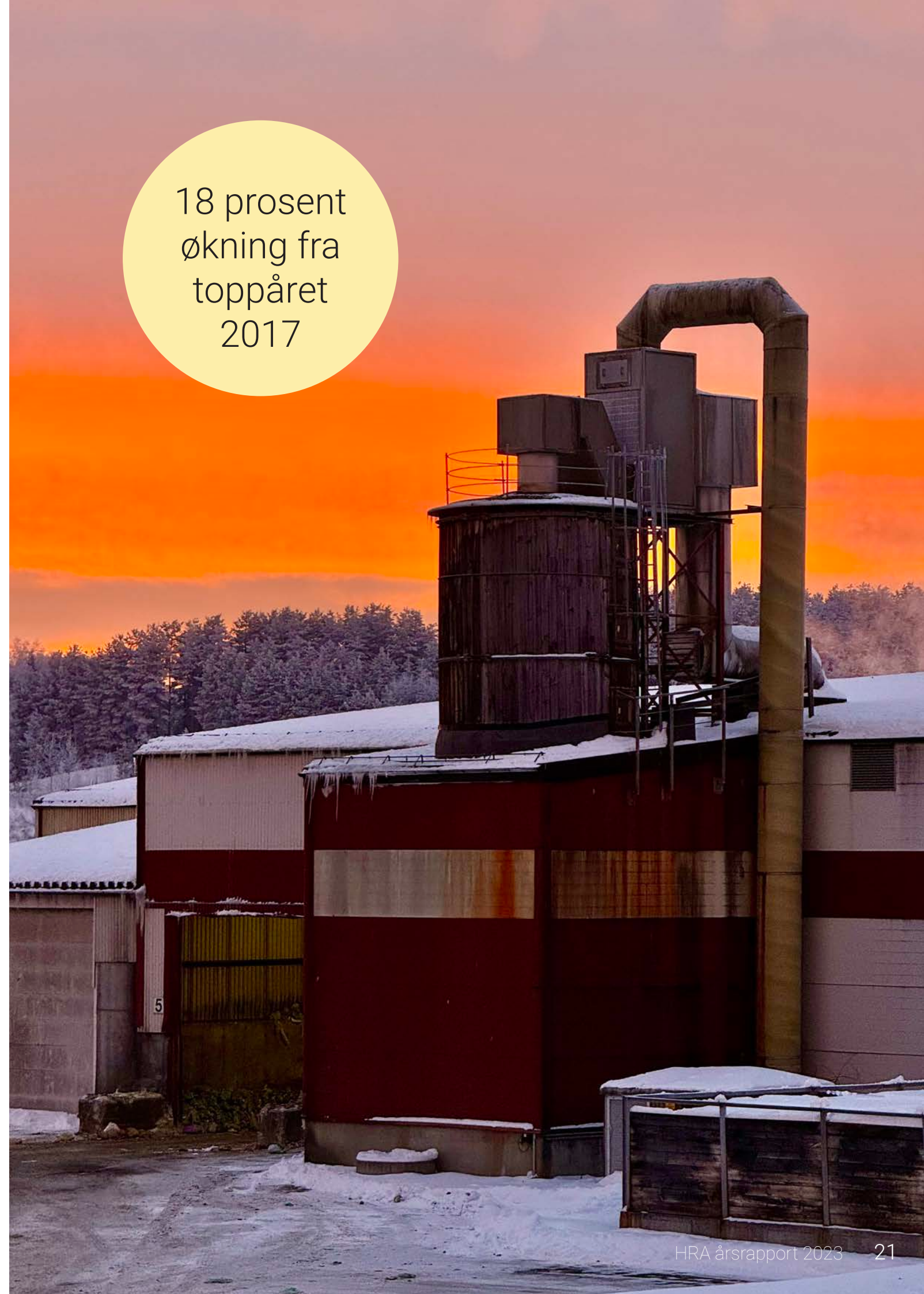
Stort potensial

Biogass, eller biometan, er et drivstoff med stor klimanytte, og egner seg utmerket til tungtransport og skipsfart. Det er vår egen kjøretøypark, med cirka 20 biogasslastebiler, det beste eksemplet på. Den allerede gode klimanytten kan også lett økes til over 100 prosent, dersom vi samler og lagrer den CO₂ vi i dag slipper ut fra gassoppgraderingsanlegget. Foreløpig er det ikke kommersielt mulig å levere vår CO₂ til lagring, men her bør det ligge en framtidig inntektsmulighet. Dessverre har myndighetene heller ikke inkludert biometan i sitt ellers velfungerende biodrivstoffregime, noe som kunne gitt biogassbransjen et viktig lønnsomhetsbidrag. Dette jobber vi med å få til gjennom Biogass Norge og andre påvirkningskanaler.

Sirkulærøkonomi i praksis

Ved at også næringsstoffene i matavfallet returneres som gjødsel til landbruket, blir biogassvirksomheten et perfekt eksempel på sirkulær økonomi, med betydelige reduksjoner både i bruk av naturressurser, for eksempel fosfor, og klimagassutslipp både fra kunstgjødselproduksjonen og fossilt drivstoff. Dette er virkelig en virksomhet vi i HRA ønsker å kunne videreutvikle.

18 prosent
økning fra
toppåret
2017

Kommunikasjon

Vi satser strategisk

Et utvalg av hva vi har gjennomført i 2023:

- Kampanje for å kommunisere ut innholdet i restavfallsbeholderen – 56 prosent feilsortering. 19.458 personer så innlegg om 44 prosent restavfall i restavfallet – mest sette innlegg om kildesortering.
- Løftet markedsføringen av jordproduksjonen.
- Utarbeidet og gjennomført kommunikasjonsplan for vesentlig gebyrøkning.
- Vi er raske med å svare ut mediehenvendelser, og har et proaktivt forhold til å kommunisere ut de gode historiene

Helhetlig profilering

Vi har en helhetlig grafisk profil, og kompetanse internt til grafisk utforming. I 2023 profilerte vi blant annet om gamle renovasjonsbiler, andre kjøretøy og utstyr brukt i innsamlingen.

Vi har også helt nye dunkesett med merkeordning, men i god bærekraftsånd rulles disse ut gradvis. Vi bruker nasjonal merkeordning for avfall konsekvent.

I 2023 fikk vi blant annet utsmykket undervisningsrommet, i samarbeid med avgangselever ved Hønefoss videregående skole, som laget kunst av ulike avfallstyper – i riktige farger. Vi ser at avfallskunsten åpner for undring og gir både elever og lærere inspirasjon til å bruke avfall til mer enn å kaste det.

Bedre kommunikasjon rundt forsinkelser

Vinteren 2023 var krevende for renovatørene, men også kundesenteret, som fikk tredoblet

Fra HRAs selskapsstrategi

Hovedmål:

- 65 prosent materialgjenninningsgrad og ombruk innen 2035
- Blant landets mest fornøyde kunder: Topp fem i bransjen.

HRA skal blant annet:

- Styrke omdømme vårt.
- Utforme og kommunisere tjenestene på en måte som oppleves profesjonell, fornuftig og effektiv for kunde.
- Styrke satsingen på kommunikasjon og opplæring.
- Bidra til høyere materialgjenvinning av husholdningslignende næringsavfall.
- Øke bruken av positive og negative tilbakemeldinger til abonnentene.
- Forbedre og videreutvikle den digitale kommunikasjonen med innbyggerne.
- Delta på offentlige arrangementer og lage møteplasser hvor HRA treffer kundene.

antall henvendelser. Vi er svært fornøyde med måten vi greide å svare ut kunder, til tross for at mange av henvendelsene var krevende. Vi tok i bruk kanalene vi hadde, men fikk ikke varslet hver enkelt kunde direkte. Dette har vi nå ordnet, slik at hver enkelt berørte kunde kan varsles direkte.

Vi utarbeidet også kommunikasjonsplaner i forbindelse med forskyving av hentedager for å ta igjen forsinkelsene, foran det første store snøfallet i november, og i forbindelse med uværet «Hans» i august. Disse ble gjennomført, og vi ser at informasjonen nådde fram.

Ny skilter på Sokna og Nes

Vi jobber målrettet for å bedre kildesorteringen på gjenvinningsstasjonene gjennom bedre skilting. Vi har fått innsikt gjennom kundeundersøkelse, befaringer og god involvering. Sokna gjenvinningsstasjon (bildet) er pilot for skiltprosjektet. Her er ny nasjonal merkeordning for avfall fullt innført, og det er tenkt brukerreise for oppsettet.

Tilbakemeldingene har vært gode, og i 2024 inngår vi felles anbud for skilting sammen med de andre Innsikt-selskapene. Stasjonen på Nes i Ådal fikk også et stort løft på skiltingen i 2023, og i årene framover skal alle stasjoner få nye skilter. Målet er å gjøre dette så bærekraftig som mulig, med gjenbruk av både metallskilter og stolper.

Over
1.000
besøkende på
Ringeriksdagen

Vi møter folk der de er

I samarbeid med «Kulturkraft Hadeland» inngikk vi et pilotsamarbeid for å sørge for bedre kildesortering på lokale festivaler. Dette ser vi på som en arena for å profilere god kildesortering og merkeordningen for avfall. Samarbeidet var vellykket, og vi vil videreutvikle konseptet i 2024.

Vi har deltatt på Ringeriksdagen i 15 år, og hadde over tusen besøkende innom vår stand. For første gang var vi også til stede en lørdag på Hadeland-siden, hvor vi hadde en godt besøkt stand under Potetfestivalen.

POTETFEST: For første gang på Potetfestivalen i Gran.

OPERAFFEST: I godt samarbeid, sørget vi for at publikum på operafestivalen fikk kildesortere for første gang.

700
4. klassinger
på besøk

Vi lærer folk å kildesortere og hvorfor

I 2023 rundet vi 20 år med fjerdeklassinger på besøk! Barn og unge er fortsatt formbare og lar holdning bli til handling. De er derfor en viktig målgruppe for oss på veien mot 65 prosent. Vi har videreutviklet og foredlet opplegget i 2023. Vi viser kildesortering og hva avfallet blir til i praksis. Vi ønsker også å være synlige i nærmiljøet, og takker ja til spørsmål om foredrag så langt vi kan. Bildet er fra en omvisning med flyktninger på Roa gjenvinningsstasjon.

Undervisning og opplæring

- 30 klasser fra 20 skoler, totalt 700 4. klassinger på besøk på Trollmyra
- To større samarbeidsprosjekter med Hønefoss og Ringerike videregående skoler
- Tre besøk hos flyktningtjenesten for Gran og Lunner, cirka 90 deltakere
- Seks foredrag for lag og foreninger

Oppslag i Hadeland og Ringerikes Blad i desember.

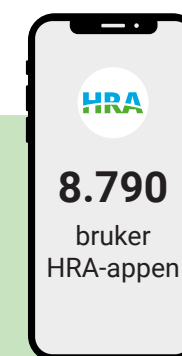
46
saker
i media

22 av dem etter innsalg fra HRA

Sosiale medier

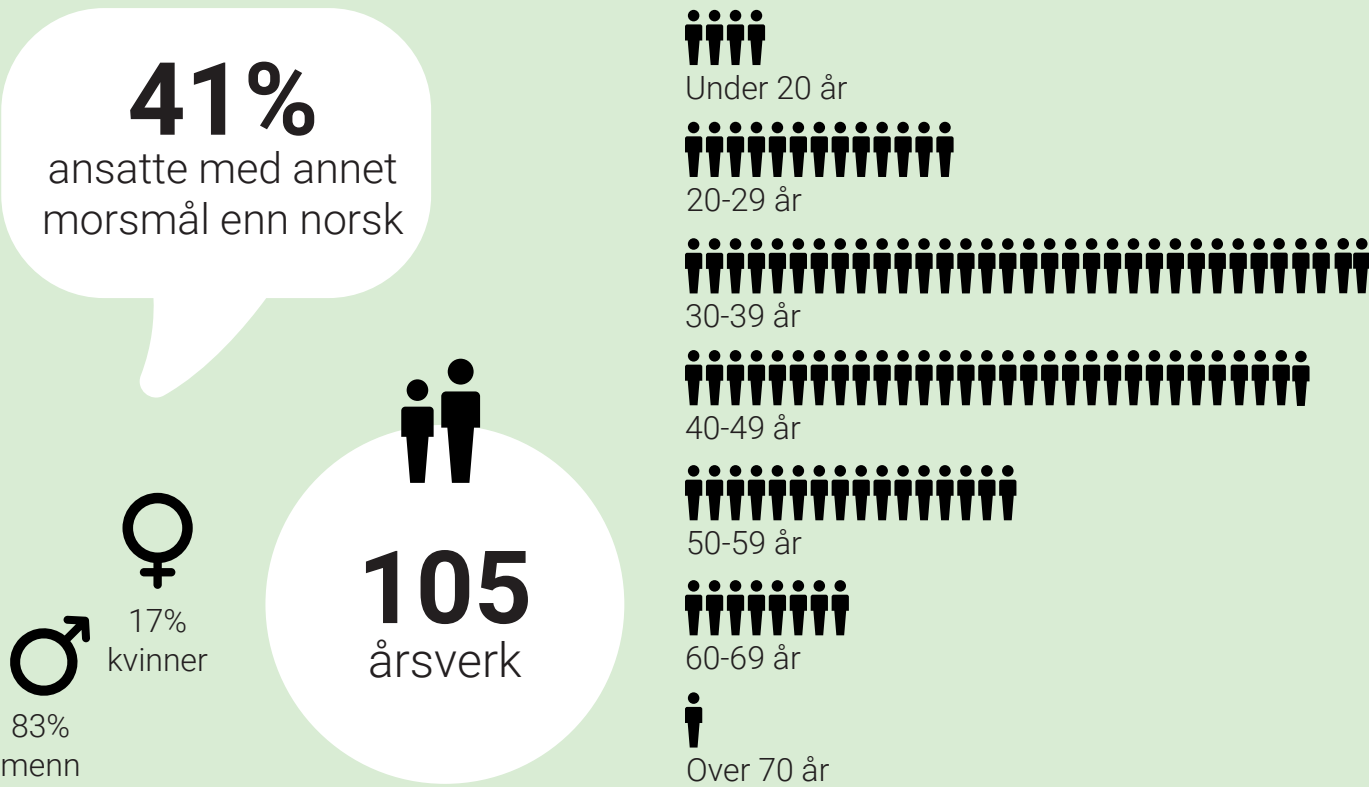
- 2.935 følgere på FB
- 203 følgere på Instagram, (opprettet i februar)
- 73 prosent av våre følgere er kvinner.
- Vi bruker målrettet annonsering for å nå flere menn, samt innbyggerne under 35 år.
- Mest sette innlegg: Forsinkelser i mars. 25.652 personer så innlegget. 325 reaksjoner og 113 kommentarer – nesten utelukkende positive. 1.675 klikket videre til hra.no

Det var stor kursvirksomhet i transportavdelingen i 2023. Mange i denne gjengen gjennomførte YSK-kurs. Bak fra venstre: Kismay, Aigars, Victor, Stian og Dimitrijs. Foran fra venstre: Akilu, Daniel, Henok og Ivan.

Sosiale forhold

Utdanning gjennomført i 2023

- 5 fagbrev i gjenvinningsfaget i egen regi
 - 17 ansatte på norskkurs i våre lokaler
 - 4 ansatte med fullført YSK 140 timer
 - 8 ansatte med fullført YSK 35 timer
 - 4 ansatte med sertifikat for kranbil med løfteutstyr
- I tillegg til mange andre kurs og videreutdanning.

Kvinner i ledelsen

- 25 prosent kvinner i ledelsen
- 60 prosent kvinner i styret (eierkommunerepresentanter)

Mange unge

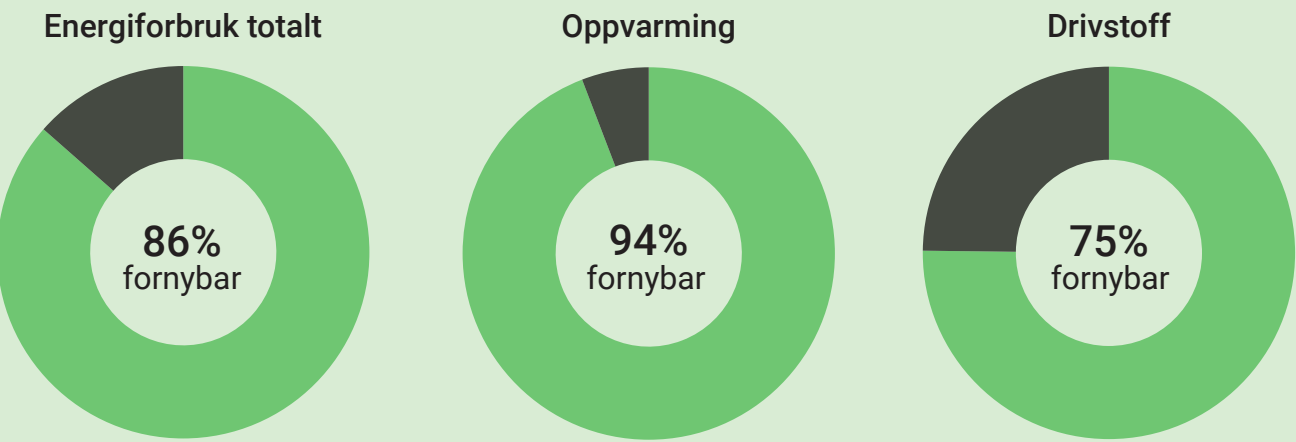
- 17 sommervikarer under 30 år

Sykefravær

Type fravær	Arbeidsrelatert	Totalt	Mål
Egenmelding	0,01 %	1,18 %	under 1 %
Sykemeldinger i arbeidsgiverperiode	0,03 %	2,76 %	1-3 %
Sykemeldinger utover arbeidsgiverperiode	0,09 %	5,77 %	
Fravær totalt *	0,13 %	9,72 %	

* Fravær på grunn av barns sykdom kommer i tillegg.

Energirapport

Strøm til drift og produksjon

Type	Fornybar kWh (CO2-nøytral)	Ikke fornybar (fossil CO2)
Strøm*	3.696.422	194.549

* NVE, klimadeklarasjon 2022

Drivstoff

Kjøretøy	Biogass (nM3) CO2-nøytral	Diesel (liter), fossilt CO2
Renovasjonsbiler	444.096	13.993
Internttransport		34.107
Tjenestebiler		12.095
Maskiner		86.368
Totalt	444.096	146.563

Vi bruker flere forskjellige energikilder for å sikre kontinuerlig drift. Biogassanlegget, administrasjonsbygget og vannbåren vei-varme varmes med deponigass og flisfyring. Forbrenning av biogass og olje er reserveløsninger.

Vi bruker biogass som drivstoff på nesten alle renovasjonsbiler. To renovasjonsbiler på diesel var fortsatt i bruk i 2023 på grunn av forsinket levering av nye biogassbiler. Øvrige biler og maskiner går på diesel.

Oppvarming

Type	Mengde	Enhet	Fornybar kWh (CO2-nøytral)	Ikke fornybar (fossil CO2)
Deponigass	193.450	nM3	826.830	
Biogass	360.050	nM3	2.491.555	
Flisfyring	1.645	IM3	1.233.750	
Fyringsolje	31.283	Liter		315.958
Total			4.552.135	315.958

Klimarapport for 2023

**HADELAND OG RINGERIKE
AVFALLSSELSKAP AS**
Org.nr: 966494816
NACE kode 38.210
Bransje Behandling og disponering av ikke-farlig avfall
Adresse Musmyrveien 10, 3520, JEVNAKER, Norge
Antall ansatte 105

OM RAPPORTEN

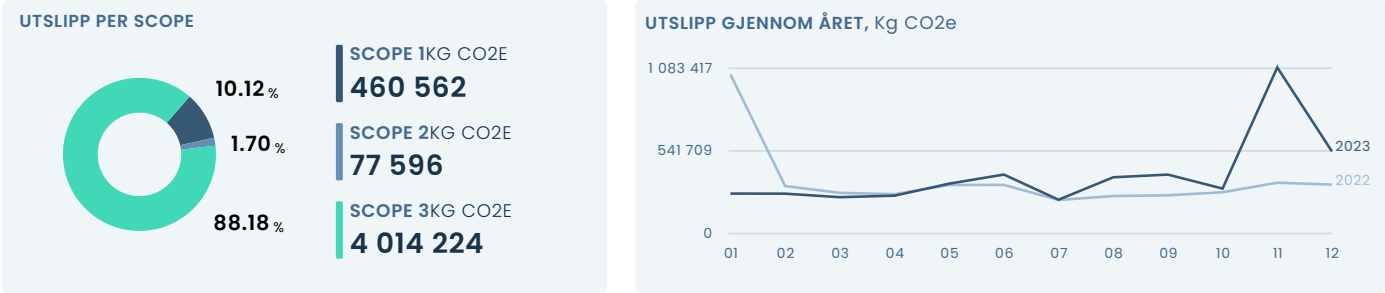
Rapporten er levert basert på regnskap utarbeidet av Energi.AI AS. Klimaeregnskap er fullautomatisert i henhold til internasjonale standarder (GHG). I tillegg til totalt utslipp, ser man fordeling i henhold til omsetning, per ansatt og de ulike scope i henhold til tilgjengelig informasjon.

OMSETNING
203 428
KNOK

TOTALT UTSLIPP
4 552 382
Kg CO2e

UTSLIPPSINTENSITET
22,11
Kg CO2e per KNOK

UTSLIPPSINTENSITET PER ANSATT
43 356
Kg CO2e per ansatt

Tallene bak sammenligningen er basert på livssyklusanalyse for utslipp per bransje. Basert på høyest og lavest utslipp, ser dere hvor vi ligger på skalaen innen vår bransje.

197 930
ANTALL TRÆR PER ÅR FOR Å KOMPENSERE FOR
PRODUSERT UTSLIPP

MULIG SKATT AV CO2E I 2030
1 076 316 NOK

Den norske Regjeringen foreslår avgifter på utslipp. Forslaget ligger på 2000 per tonn CO2e fra 2030, for scope 1 og 2. Basert på vårt utslipp, ville dette vært vår klimaavgift.

10 STØRSTE UTSLIPP TILKNYTTET KONTO			10 LEVERANDØRER MED HØYEST UTSLIPP		
HOVEDBOKSKONTO		UTSLIPP KG CO2E	LEVERANDØR		UTSLIPP KG CO2E
1294	Driftsmidler HRA Transport	809 054	NORSK SCANIA AS - AVD. HØNEFOSS	18 725 498	892 600
6220	DRIVSTOFF	311 257	NORSK RÅVARE AS	21 645 471	337 669
4520	TRANSPORT SLAM MONSERUD	298 432	RINGERIKE SEPTIKSERVICE AS	4 532 101	305 302
4150	ENERGIGJENVINNG AVFALL	279 410	MIDTSVEEN TANKTRANSPORT AS	1 454 567	249 346
4130	BIOGASSANLEGG TROLLMYRA	212 551	Advokatfirma Buttingsrud (Oppgjørskontoen)	12 263 800	204 628
1311	Aksjer - Bjønnputtvegen AS	204 628	CIRCLE K NORGE AS	1 146 161	166 837
4242	FARLIG AVFALL	168 226	CONTAINERSERVICE HADELAND AS	2 268 111	161 495
6503	VEDLIKEHOLD KOMPRIMATOR- OG VAREBILER	161 969	NORSK GJENVINNING AS	1 911 125	131 489
4530	TRANSPORT GJENV.ST.	156 390	Heidelberg Materials Miljø AS	1 610 359	110 793
6200	STRØM. LYS, VARME	133 065	Total Packaging	5 753 311	96 959

Klimarisiko

Vi har vurdert klimarisiko og klimamuligheter ut fra hvordan vi mener HRA blir berørt. Dette er vår egen skjønnsmessige vurdering.

		Kortsiktig perspektiv 0-2 år	Langsiktig perspektiv 3 år +	Kunnskapsnivå
Lower og regler	Økt prising av klimagassutslipp	Medium	Høy	Medium
	Forbedrede utslippsrapporteringsforpliktelser	Medium	Høy	Medium
	Mandat om og regulering av eksisterende produkter og tjenester	Lav	Lav	Medium
Teknologi	Erstatning av eksisterende produkter og tjenester med alternativer med lavere utslipp	Lav	Lav	Høy
	Kostnader for overgang til teknologi for lavere utslipp	Medium	Lav	Høy
Marked	Endring av kundeadferd	Lav	Lav	Medium
	Usikkerhet i markedssignaler	Lav	Medium	Medium
	Økte råvarekostnader	Lav	Medium	Medium
Omdømme	Endringer i forbrukernes preferanser	Lav	Medium	Medium
	Stigmatisering av sektoren	Lav	Lav	Medium
	Økt bekymring fra interessenter eller negativ tilbakemelding fra interessenter	Lav	Lav	Medium
Akutt	Økt alvorlighetsgrad av ekstreme værforhold som sykloner og flom	Lav	Medium	Medium
Kronisk	Endringer i nedbørsmønstre og ekstrem variasjon i værmønstre	Medium	Høy	Medium
	Stigende gjennomsnittstemperaturer	Lav	Lav	Lav
	Stigende havnivå	Lav	Lav	Lav

Klimamuligheter

		Kortsiktig perspektiv 0-2 år	Langsiktig perspektiv 3 år +	Kunnskapsnivå
Ressureffektivitet	Økt prising av klimagassutslipp	Medium	Høy	Medium
	Bruk av mer effektive transportformer	Medium	Medium	Medium
	Bruk av mer effektive produksjons- og distribusjonsprosesser	Medium	Medium	Medium
	Bruk av resirkulering	Høy	Høy	Høy
	Flytting til mer effektive bygninger	Lav	Lav	Høy
	Redusert vannbruk og forbruk	Høy	Medium	Medium
Energikilde	Bruk av energikilder med lavere utslipp	Medium	Medium	Medium
	Bruk av insentiver fra myndigheter	Medium	Høy	Medium
	Bruk av ny teknologi	Lav	Medium	Medium
	Deltagelse i karbonmarkedet	Medium	Høy	Medium
Produkter og tjenester	Skift mot desentralisert energiproduksjon	Høy	Høy	Høy
	Utvikling og/eller utvidelse av lavutslippsvarer og -tjenester	Høy	Høy	Høy
	Utvikling av klimatilpasning og forsikringsrisikoløsninger	Medium	Medium	Medium
	Utvikling av nye produkter eller tjenester gjennom forskning, utvikling og innovasjon	Medium	Medium	Medium
Marked	Evne til å diversifisere forretningsaktiviteter	Medium	Høy	Høy
	Endring i forbrukernes preferanser	Medium	Høy	Medium
	Tilgang til nye markeder	Medium	Medium	Medium
	Bruk av insentiver fra myndigheter	Medium	Medium	Medium
Motstandsdyktighet	Tilgang til nye eiendeler og steder som trenger forsikringsdekning	Medium	Medium	Medium
	Deltakelse i programmer for fornybar energi og anvendelse av energieffektiviseringstiltak	Medium	Medium	Medium
	Ressurserstatning/diversifisering	Medium	Medium	Medium

Økonomiske forhold

Viktige interne og eksterne interessenter

Økonomisk bærekraftig fremtid

Vi etterstreber å sikre god likviditet for selskapet både i dag og for årene som kommer. Det vil si at vi må sørge for å ha konkurransedyktige produkter og tjenester i dag, og som fortsatt er relevante i kommende år. Vi har god økonomistyring og rapporterer jevnlig til ledelse og styre. Vi jobber aktivt for å følge opp utestående fordringer gjennom ekstern inkassopartner.

Innsparingstiltak

Vi må tilstrebe å få mest mulig ut av hver gebyrkroner. Bransjen digitaliseres sakte, men sikkert, og vi vil oppnå besparelser som følge av det. Sammen med fire andre avfallsselskaper etablerte vi et felles innkjøps-samarbeid i 2023. Bakgrunnen er at vi ønsker å oppnå stordriftsfordeler og gunstige innkjøpsavtaler.

Selvkostprinsippet

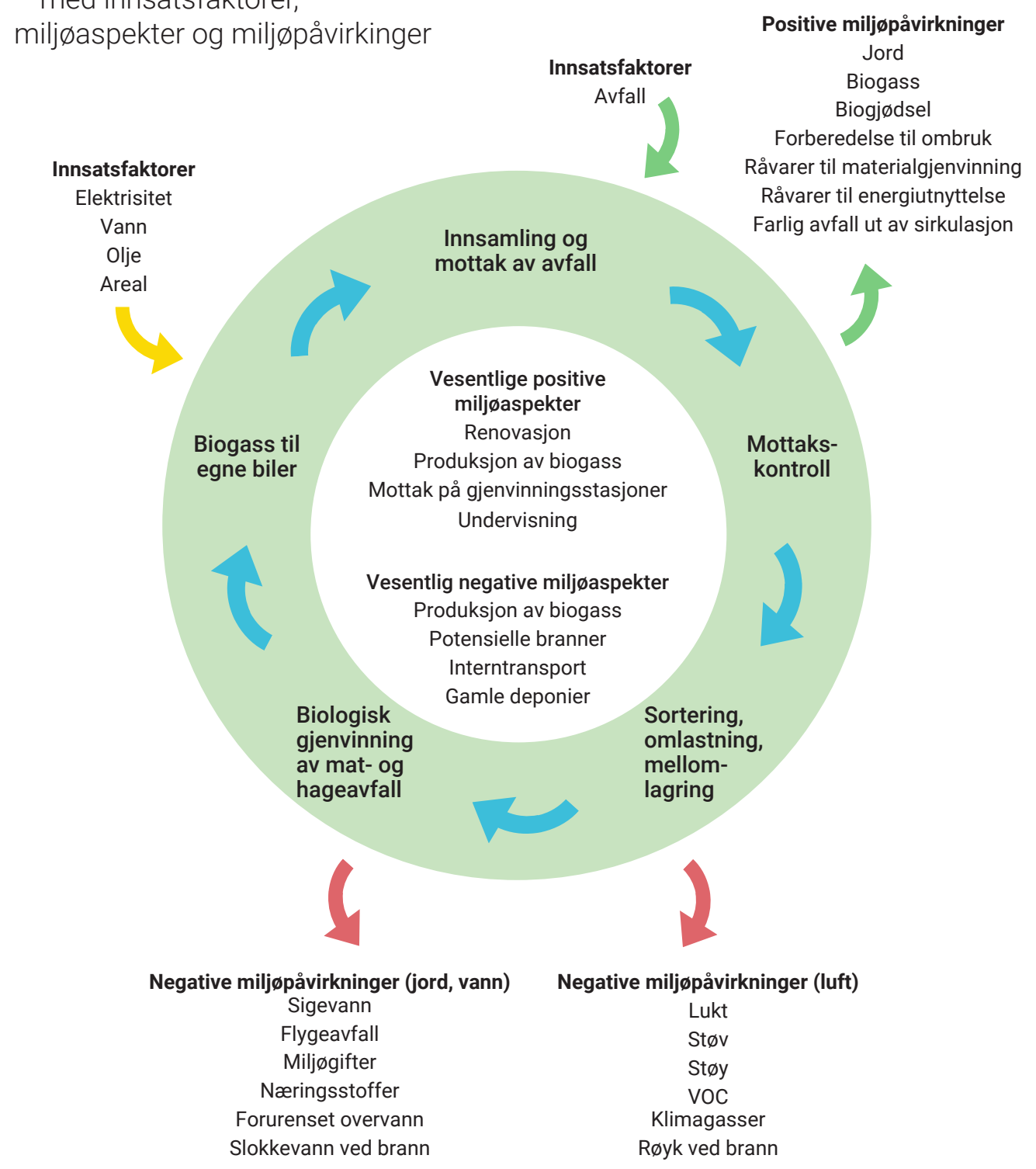
Håndtering av husholdnings-avfall drives etter selvkost-prinsippet. Det innebærer at tjenestene vi leverer for inn-byggerne, betales av dem, via gebyrer. Enkelt forklart kan vi ikke ta inn mer penger i gebyr enn det det koster å drive tje-nesten. Dersom vi av ulike år-saker ikke bruker opp penge-ne eller vi «tjener penger» på salg av avfall, settes pengene inn på et selvkostfond. Da har innbyggerne «penger på bok». Dersom vi bruker mer enn vi har krevd inn, er selvkostfon-det i minus, og innbyggerne «skylder» HRA penger. Vi har ikke lov til å bygge opp selv-kostfondet over lengre tid. I løpet av fem år skal fondet gå i null.

Korrupsjon og bestikkelser

Vi har sørget for gode ru-tiner når det kommer til godkjenning av fakturaer og utbetaling av bank. Rutinene gjennomgås årlig av ekstern revisor, slik at vi er trygge på at våre rutiner er tilfredsstil-lende for å minimere risikoen for korrupsjon og misligheter. Vi er i ferd med å etablere en rutine og mulighet for trygg varsling av kritikkverdige for-hold gjennom mittvarsel.no

Verdikjede

– med innsatsfaktorer, miljøaspekter og miljøpåvirkninger

Figuren viser innsatsfaktorer, miljøaspekter og miljø-påvirkninger i vår verdikjede. Røde piler er negative miljøpåvirkninger og grønne piler er positive miljø-påvirkninger. Røde piler sier også noe om miljørisiko, mens grønne piler viser miljømuligheter.

I bærekraftssammenheng kan man snakke om skyggeside og solside. Skyggesiden må begrenses og solside må forsterkes. Vår skyggeside finnes i gule og røde piler, mens vår solside er i grønne piler.

Styrets beretning

Virksomheten

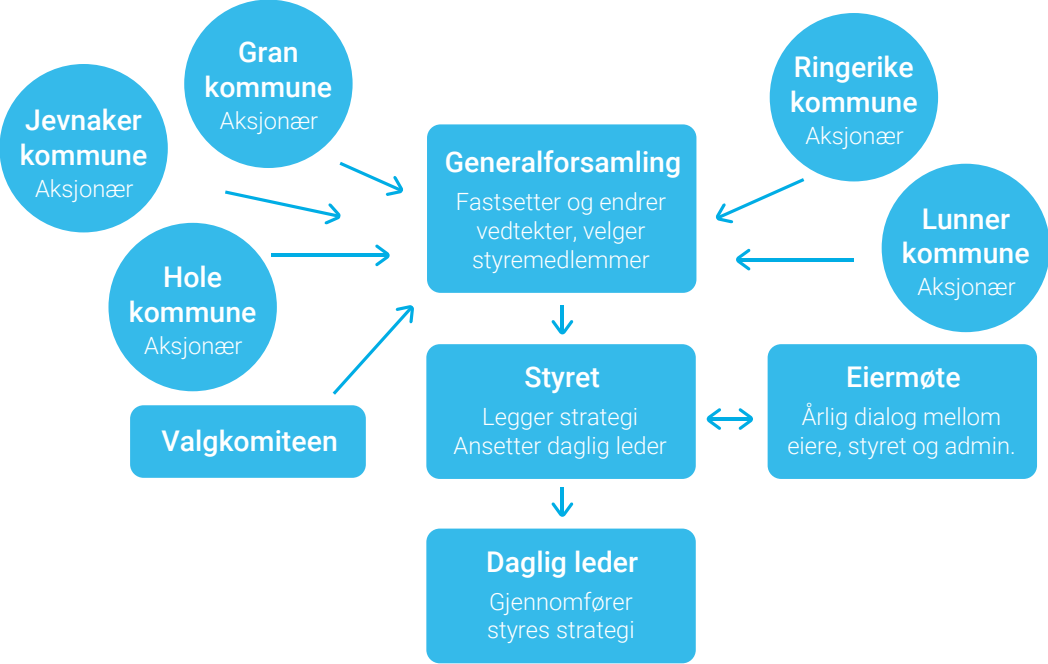
Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS (HRA) har som hovedoppgave å hente avfallet hos alle abonnenter i regionen, samt å gjennomføre og drifte et renovasjonssystem som oppfyller alle kravene til innsamling og behandling av husholdningsavfall i eierkommunene Gran, Hole, Jevnaker, Lunner og Ringerike. Dette omfatter drift av hovedstasjonen, Trollmyra avfallsanlegg på Bergermoen i Jevnaker kommune, samt seks gjenvinningsstasjoner. Disse stasjonene ligger i Mohagen (Gran), Svingerud (Hole), Trollmyra (Jevnaker), Roa (Lunner), Sokna og Nes i Ådal (Ringerike).

I tillegg har HRA mottak av næringsavfall og farlig avfall. Fra 2014 har HRA produsert drivstoff i form av biogass (biometan) fra matavfall.

HRA har også ansvar for innsamling og transport av kloakkslam fra kommunene Gran, Hole, Jevnaker og Lunner. Oppgavene skal utføres i henhold til sentrale lover og bestemmelser, samt gitte tillatelser fra Statsforvalteren og eierkommunenes renovasjonsforskrift. HRA har hovedkontor på Bergermoen i Jevnaker kommune.

Organisering

Generalforsamlingen er HRAs øverste organ, og består av ordførere fra våre fem eierkommuner Gran, Hole, Jevnaker, Lunner og Ringerike.

STYRESAMLING PÅ TROLLMYRA: Erik Schjerven (fra venstre), Lennert Matijn Hug, Siri Skogvold Isaksen, Arne Johnny Bråthen (vara), Vibecke Andersson, Karen Skjånes og Lars Petter Lund (vara).

Generalforsamling

Navn	Kommune	Funksjon	Periode
Randi Eek Thorsen	Gran	ordfører	01.01 – 18.10.
Gunn Elisabeth Alm Thoresen	Gran	ordfører	18.10 – 31.12.
Harald Tyrdal	Lunner	ordfører	01.01 – 31.12.
Morten Lafton	Jevnaker	ordfører	01.01 – 31.12.
Kirsten Orebråten	Ringerike	ordfører	01.01 – 12.10..
Runar Johansen	Ringerike	ordfører	12.10 – 31.12.
Syver Leivestad	Hole	ordfører	01.01 – 31.12.

Styret i HRA AS

Navn	Kommune	Funksjon
Vibecke Andersson	Ringerike	styreleder
Lennert Matijn Hug	Jevnaker	nestleder
Erik Schjerven	Gran	styremedlem
Siri Skogvold Isaksen	Lunner	styremedlem
Karen Skjånes	Hole	styremedlem
Guro Homble Ravndal	ansattvalgt	styremedlem
Lars Petter Lund		1. vara
Live Dokka		2. vara
Arne Johnny Bråthen	ansattvalgt	vara

Generelt

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte årsregnskapet med resultatregnskap og balanse med tilhørende noter, en fyllestgjørende informasjon om driften i 2023 og status ved årsskiftet.

Årsregnskapet for 2023 er satt opp under forutsetning om fortsatt drift.

HRA defineres som et middels stort foretak. Det er etter regnskapsårets utgang, ikke inntrådt forhold som etter styrets syn har betydning for bedømmelsen av regnskapet.

Det er krav om at selvkostberegninger brukes ved fastsettelse av renovasjonsgebyret. For årets årsoppgjør har vi derfor lagt til grunn «Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14)». Dette gir et noe annet resultat enn ved bruk av norsk standard regnskap. Dette fremkommer i notene til regnskapet.

Økonomi

Resultatregnskap

HRA hadde en økning i omsetningen fra 180 mill. kroner i 2022 til 203 mill. kroner i 2023. Årsresultatet før skatt ble på 3,7 mill. kroner, etter skatt ble ordinært resultat 3,1 mill. kroner. Årets overskudd overføres annen egenkapital.

Kontantstrømoppstilling

Likviditetsendring fra operasjonell virksomhet var på 9,5 mill. kroner, og netto økning i kontanter var 10 mill. kroner.

Likviditet

Kortsiktig gjeld var 37,6 mill. kroner pr. 31.12.2023. Dette utgjør 23,1 % av samlet

gjeld, mot 28,9 % pr. 31.12.2022. Kortsiktig gjeld går opp med 4,8 %, mens sum gjeld går opp med 31,1 %.

Likviditetsbeholdningen var 49 mill. kroner pr. 31.12.2023, som tilsvarer 23,0 % av totalkapitalen.

Soliditet

HRAs totalkapital var ved utgangen av året 212,9 mill. kroner sammenlignet med 171,2 mill. kroner i 2022. Egenkapitalen utgjør 23,5 % av totalkapitalen mot 27,4 % for 2022.

Finansiell risiko

Renterisiko

HRA er eksponert for risiko knyttet til endringer i rentenivå. Selskapet har en langsiktig gjeld til kredittinstitusjon på 122,5 mill. kroner.

Kredittrisiko

HRA har store løpende kundefordringer. Basert på erfaring gjennom flere år har ikke fordringene utgjort noen stor risiko. Styret ser på det siste års økt inflasjon og økte rentenivåer med en viss bekymring når det gjelder utestående kundefordringer, men foreløpig indikerer det ingen vesentlig forskjeller i manglende betalinger, purringer og inkasso.

Likviditetsrisiko

HRAs likvide midler er plassert i bank med flytende rente. Innskudd pr. 31.12.2023 var 49,0 mill. kroner. Bankinnskudd varierer i takt med tidspunktene for fakturering.

Markedsrisiko

Avfallsmengden fra husholdningene fortsetter å falle, knappe 3% ned fra 2022. Delvis skyldes dette generelt svekket økonomi, og delvis at den strukturelle nedgangen i bruk av trykte medier fortsetter. Nedgangen i papirmengden er ca 7%. Fra april 2022 utvidet HRA virksomheten gjennom å overta mottaks- og sorteringsanlegget for usortert næringsavfall. Avfallsmengden her har vært stabil gjennom 2023 og ligger noenlunde på samme årlige tonnasje som foregående år, ca 5 000 tonn, som bidrar godt til et positivt næringsresultat.

Miljørapportering

Organisasjon og arbeidsmiljø

Organisasjon

Satsingen på å styrke bemanning og kompetanse (førerkort klasse C og yrkessjåførkompetanse (YSK)) i transportavdelingen har vært vellykket. Dette har redusert belastningen på renovatørene, og det forekommer ikke lenger uakseptabel bruk av overtid, selv i perioder med vanskelige kjøreforhold. Fra 1. juli ble transport av avfall fra gjenvinningsstasjonene til Trollmyra utført med egne sjåfører og utstyr.

Lokaler

Administrasjonen i HRA jobber i moderne, lyse og trivelige lokaler på Trollmyra i Jevnaker kommune. Ansatte så vel som besøkende trives i flotte omgivelser. HRA har som tidligere år benyttet vår og høst til å invitere regionens 4.-klassinger til undervisning i eget «klasserom». Dette er et populært og viktig tilbud til alle regionens barneskoler. Det er også økt faglig samarbeid mellom HRA og de videregående skolene, noe vi ønsker å utvikle videre.

Sykefravær og helse

Fravær med egenmelding er lavt og stabilt på 1,1 %. HRA arbeider aktivt for å holde egenmeldinger på et så lavt nivå som mulig, og har et strategisk mål på <1 %. Egenmeldinger inkluderer ikke egenmelding ved syke barn. Samlet fravær pga. syke barn utgjør i 2023 256 dager. Fravær med sykmelding er på 8,5 %, ned fra 8,6 % i 2022. For sykefravær i arbeidsgiverperioden, altså under 16 dager, så er tallet 2,7 %, det vil si litt bedre enn måltallet, <3 %. God oppfølging av ansattes helse og fraværssituasjon er og skal være en viktig oppgave for HRA, og antallet langtidssykmeldte er fallende.

Bedriften har eget bedrifts- og arbeidsmiljøutvalg, og har tre verneombud for henholdsvis administrasjon, anleggsdrift og transport. Bedriften har en stabil bemanning, og det er styrets oppfatning at arbeidsmiljøet er godt.

I samarbeid med Avonova settes det årlig opp en aktivitetsplan for helse, miljø og sikkerhet. I 2023 har vi gjennomført:

- Støyundersøkelse for HRAs renovatører ute på og langs vei.
- Tilbud til alle ansatte om nødvendige/anbefalte vaksiner.
- I samarbeid med BDO gjennomfører årlige medarbeiderundersøkelser.

Etter fjorårets medarbeiderundersøkelse «Kulturstyrk», har vi i 2023 gjennomført en pulsundersøkelse for å sjekke om bedriften har lyktes i forbedringsarbeidet. Resultatene beskriver et godt arbeidsmiljø, en positiv utvikling samt at de ansatte føler stolthet til arbeidet og bedriften. En kjernegruppe jobber videre med konkrete forbedringstiltak knyttet til resultatene fra de årlige medarbeiderundersøkelsene.

Likestilling og diskriminering

Blant HRAs ansatte, faste og midlertidige, er det 19 kvinner, 17,4 %. Dette er opp fra fjor-

årets 14,2 %, noe som skyldes at vi har flere kvinnelige ansatte i driftsavdelingene, som tradisjonelt er svært mannsdominerte. 2 av 8 i HRAs ledergruppe er kvinner. HRA har 1 kvinne ansatt i en administrativ trainee stilling, og 8 av 16 tilkallingsvikarer er kvinner.

Styret består av fire kvinner og to menn, men har 40 % mannsandel blant aksjonærvalgte medlemmer. Selskapet har i løpet av 2023 ansatt 10 kvinner, en driftsoperatør, en trainee og 8 tilkallingsvikarer fordelt på forskjellige driftsavdelinger. Det er krevende å få kvinnelige søkere til faste stillinger som driftsoperatør og renovatør, men HRA oppfordrer kvinner aktivt til å søke slike jobber. Det legges godt til rette for at både kvinner og menn kan arbeide i HRA.

Selskapet arbeider for å fremme diskrimineringslovens formål innenfor virksomheten, og for å hindre diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel og adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Dette gjelder alle deler av virksomheten.

HRA jobber aktivt for å følge lovverket når det gjelder blant annet rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter og tiltak for å unngå trakassering.

HRAs personvernerklæring beskriver hvordan opplysninger som potensielt kan være grunnlag for diskriminering blir behandlet. Denne erklæringen finnes på HRAs hjemmesider.

Medarbeiderundersøkelsen utført i 2023 har ikke avdekket noe som tilsier at ansatte er utsatt for diskriminering. Kjernegruppen som ble opprettet etter medarbeiderundersøkelsen rapporterer og tar initiativ til eventuelle tiltak i samråd med selskapets ledergruppe.

Arbeidet med likestilling og diskriminering er viktig for HRA. Tillitsvalgte, verneombud og arbeidsmiljøutvalget gir viktige bidrag til at dette er prioriterte oppgaver i bedriftens daglige liv.

Det er pr. 31.12.2023 ingen ansatte i HRA som jobber ufrivillig deltid.

I 2023 er det kun menn som har hatt foreldrepermisjon hos HRA. Det er totalt 5 personer som har hatt foreldrepermisjon. De 5 har i snitt hatt 11,3 uker permisjon.

Avvik

I 2023 ble det anskaffet og tatt i bruk et nytt integrert kvalitets- og internkontrollsystem. Dette systemet er web-basert og svært brukervennlig, noe som bl.a. har resultert i en økt registrering av både kvalitets- og HMA-avvik. Det ble i 2023 registrert 523 avvik.

348 gjaldt feilsortering i næringsavfall (næringskunder), 52 interne kvalitetsavvik, 76 HMS, 21 beredskap, 12 leverandører/kunder, 11 ytre miljø, 1 GDPR og 2 forbedringsforslag. Kundereklamasjoner knyttet til renovasjonstjenesten rapporteres i et eget system og kommer i tillegg. I november ble HRA resertifisert etter ISO9001- og 14001-standardene.

Skader, ulykker og kritiske hendelser

Det ble registrert 3 arbeidsulykker med personskade, ingen av disse alvorlige. I tillegg var det 2 ulykker på gjenvinningstasjoner der kunder skadet seg. Fire ganger ble det sendt internt varsel om kritisk hendelse som ikke var øvelse. En kritisk hendelse ble ikke varslet korrekt og er ikke registrert som varsling (likevel korrekt registrert avvik).

Vesentlige miljøaspekter

Miljøaspekter er aktiviteter, produkter og tjenester som påvirker det ytre miljø positivt eller negativt. Miljøaspektene er rangert etter vesentlighet. Eksempler på positive vesentlige miljøaspekter er renovasjon (sirkularitet), produksjon av biogass (sirkularitet) og kunnskapsformidling (bedre kildesortering). Eksempler på våre negative vesentlige miljøaspekter er produksjon av biogass (utslipp av lukt), avsluttet deponi (sigevann) og potensiell brann (forurensset brannvann). HRA følger opp miljøaspektene og miljøpåvirkningene i tråd med gitte tillatelser, regelverk og hensyn til naboer/omgivelser, som en del av bedriftens internkontrollsystem.

Råvarebruk og energi

Gass fra nedlagt deponi er grunnlast til oppvarming av biogassprosessen og bygningssmasse. Gassuttaket fra deponiet er synkende, og i de siste par årene har stadig mer tilleggsoppvarmning skjedd ved bruk av rågass fra biogassanlegget, og oljefyr.

Et nytt flisfyringsanlegg har i løpet av 2023 faset ut bruk av egen rågass og oljefyr til oppvarming. Dette reduserer bruk av fossilt brensel og øker mengden salgbar biogass. Som følge av flisfyren og kontinuerlig forbedringsarbeid, er det i 2023 satt ny rekord for produksjon av oppgradert biogass.

Grunnet ekstraordinære strømpriser, skal det gjennomføres en rekke tiltak for å redusere strømforbruk og etablere egen strømproduksjon. For gjennomføring av tiltak, har HRA fått innvilget tilskudd til, ca. 1,5 MNOK fra statens midlertidige energitilskuddsordning. Flere av byggene på Trollmyra vil få solceller på takene i løpet av sommerhalvåret 2024. Fra slutten av 2023 har HRA inngått avtale om fastpris på elektrisitet for en 7-års periode.

Utslipp av drivhusgasser

Metan fra nedlagt deponi som evt. lekker ut mellom gassbrønnene på deponiet vil inneholde ca. 42 % metan (CH4), ca. 50 % karbondioksid (CO2), små mengder nitrogen og sporstoffer. Vi registrerer jevnlig lekkasjeområder og utfører tiltak. Målinger utført i 2021 viste ingen registrerte utslipp over kvantifiseringsgrense (0,2%).

Biogass som produseres av HRA, inneholder ca. 68 vol-% metan og ca. 32 vol-% karbondioksid. Ved ordinær drift er det evt. bare utlekket metan fra deponiet som bidrar til drivhuseffekt. Karbondioksid som slippes ut fra deponiet og biogassanlegget er biogent og inngår i det naturlige karbonkretsløpet. Rågassen fra utråtningstankene blir oppgradert til ren biometan av drivstoffkvalitet for kjøretøyer. Avgassene fra disse kjøretøyene er klimanøytrale.

Lønnsforskjeller i HRA

Stillingsgruppe	Antall kvinner	Antall menn	Andel kvinner	Kvinnerns lønn som andel av menns lønn
Ufaglærte	6	56	9,7 %	100,4 %
Faglærte	6	14	30,0 %	110,7 %
Ledergruppe*	2	5	28,6 %	97,1 %

* Daglig leders lønn er ikke medregnet i denne tabellen.

Gass fra brønner i deponiet og biogassanlegget i 2023

Anlegg	Mengde biogass per år i Nm³		Biogass i Nm³ til varme		Biogass i Nm³ til drivstoff	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Deponibrønner	223 450	195 749	194 402	134 232		
Biogassanlegg	2 485 448	2 332 492	360 050	445 747	1 678 154	1 185 178

Utslipp av luktenheter

Luktundersøkelser og innrapportering viser en reduksjon i luktutslipp fra Trollmyra siden målingene startet i 2010. Luktutslipp forekommer likevel til omgivelsene. En omfattende luktundersøkelse ble gjennomført i 2022, som viste at luktutslipp fortsatt er vesentlig fra biogassanlegget.

I 2021 ble det etablert en prosjektgruppe som skal utrede og gjennomføre konkrete forbedringstiltak knyttet til anlegget og driftsorganisering, slik at luktplager kun skal forekomme ved større uhell og driftsforstyrrelser. Målet er at all prosessventilasjon fra biogassanlegget skal renses i effektive filtre, og ikke spre lukt til naboområdene. Luktundersøkelsen som ble gjennomført i 2022, utpekte buffertankene før utråkning som hovedkilder.

Luktfiltre på buffertankene ble våren 2023 erstattet med nye og moderne filtre, som har redusert luktutslippet betydelig. Eksisterende biofilter for filtrering av ventilasjonsluft fra produksjonshallene har blitt optimalisert mht. fukting i 2023. Tidligere har rejektkontainer (utsortering av ikke-organisk avfall fra matavfall som f.eks. plast) for den eldste forbehandlingslinjen blitt lagret utendørs. I løpet av 2023 har denne forbehandlingslinjen blitt faset ut, og dermed er utendørs lagring av rejekt også fjernet, noe som medfører mindre lukt.

Kompostering av hageavfall og lagring av hogget trevirke vil også kunne skape lukt, men denne lukta vil av de fleste ikke bli karakterisert som sjenerende.

HRA arbeider videre med å redusere luktplager, og har et system for innrapportering av luktplager.

Støy og støv

Det er ikke registrert naboklager knyttet til støy eller støv.

Utslipp til vann

Vårt deponi ligger i en «dødisgrop» på en morenerygg og har dermed ikke rennende overflatevann inn eller ut av området. Alt vann som renner gjennom gammel fylling uten bunntetting, går ned i grunnvannet. Fra og med 1998 er alt avfall deponert på dobbelt bunntettet område med oppsamling og rensing av sigevann. Vi har flere prøvebrønner hvor det tas prøver fire ganger pr. år. Uttak av prøver nedstrøms i deponiet tas i dag ved grunnvannets utløp i Randselva som er ca. 1 km unna selve deponiet.

Sigevannet blir kontrollert med hensyn på mengder og kjemisk forurensning.

Rapport som gjelder grunnvann og rensing av sigevann sendes Statsforvalteren (SF) årlig. Brønner nærmest deponiet viser som ven-

tet noe forurensning, siden brønnen ligger nedstrøms det eldste deponiet der det ikke er bunntetning. I løpet av 2018 ble det funnet per- og polyfluorerte forbindelser (PFAS) i sigevannet fra deponiet som et resultat av et kartleggingsprosjekt initiert av Miljødirektoratet. Dette resulterte i et pålegg fra Statsforvalteren om å inkludere slike målinger i det årlige programmet. Grunnvannets utløp i Randselva viser langt lavere nivå (eller blir ikke påvist) av PFAS enn ved deponiet, og av en annen type.

Utløp i Randselva viser ellers kun små spor av forurensning, og disse ligger innenfor de normer som gjelder. Den biologiske aktiviteten i deponiet er nedadgående. Dette medfører at også forurensning til atmosfære og grunnvann er avtagende.

I 2022 hadde vi tilsyn av Statsforvalteren med søkelys på utslipp på Trollmyra. HRA fikk avvik på manglende kontroll på sitt utslipp til vann og grunn. Dels skyldes det at vi har gjenstående arbeid for å skille forurenset og ikke-forurenset overvann, dels at mulig forurenset overvann ikke prøvetas, og at nåværende prøvepunkt for utslipp fra renseanlegg ikke er representativt. Som følge av at noe overflatevann ikke analyseres, har vi ikke god nok kontroll på totalutslipp.

I 2023 har vi gjort en stor kartlegging av aktiviteter og alt av avløp- og spillvannsystem, samt retninger og strømninger av overvann og grunnvann. Dette er gjort slik at vi kan unngå utslipp, få kontroll, og skille forurenset og ikke-forurenset vann. To nye grunnvannsbrønner som skal representere rensert sigevann har blitt etablert, og vil erstatte gammelt prøvepunkt i overvåkingsprogrammet for 2024. Aktiviteter som kan generere forurenset vann blir flyttet, og planlegges med klimavern. Rent overvann vil bli koblet fra spillvannsystemet, og ledet til infiltrasjon

i grunnen. Vi planlegger for tiden å lukke biogassanlegget, slik at avløp til renseanlegg ikke vil forekomme, men i stedet blir gjenbrukt som prosessvann.

Fra 2022 utførte HRA mer av overvåkingsprogrammet med egne ressurser. Dette for å bygge opp nødvendig kompetanse, og gjennomføre nødvendige tiltak knyttet til ytre miljø. Prøvetakingsutstyr besitter vi nå selv, og rutiner for prøvetaking har blitt kraftig forbedret for bl.a. å unngå krysskontaminering av prøver. Det gjør at vi i større grad kan stole på resultatene fra vannovervåkingen. I 2023 var første gang HRA har gjennomført prøvetaking helt selv.

Farlig avfall og generelt avfall fra egen bedrift

HRA generer ikke farlig avfall fra egen virksomhet. Farlig avfall som leveres av abonnenter og næringskunder blir sortert, deklart, emballert og sendt videre til godkjent mottak for farlig avfall.

Farlig avfall består i hovedsak av impregneret trevirke, maling, lakk og lim. Gjennom videreutdanning av egne ansatte, har HRA styrket sin kompetanse i håndtering av farlig avfall. Fra 2023 er det ved intern rekruttering, etablert en ny stilling som fagansvarlig for farlig avfall.

Transport og utslipp

Transport er en viktig og nødvendig del av avfallshåndteringen, og dette gir vanligvis utslipp av skadelige gasser som fossil CO2 og NOx. Renovasjonsbilene som benyttes til innhenting av husholdningsavfallet går på klimanøytral biogass som er produsert av HRA.

Det er satt i gang arbeid for å implementere et nytt, digitalt feltverktøy i alle renovasjonsbilene. Dette vil gjøre jobben for renovatørene og våre saksbehandlere mer dynamisk og oversiktlig. Dette vil både redusere risikoen for henteavvik og forenkle avviksbehandlingen.

Miljøstyring

Strategi og mål er beskrevet i selskapets strategiplan for 2022 - 2026. Informasjon, rutiner og prosedyrer er beskrevet i selskapets kvalitet og miljøsystem. Det ble i 2023 etablert et web-basert integrert kvalitets- og internkontrollsystem, basert på NS-ISO 9001 og NS-ISO 14001. Kiwa Teknologisk Institutt er HRAs sertifiseringsorgan, og en vellykket resertifisering fant sted i november 2023.

Forebyggende tiltak, beredskap og varsling

Internkontrollsystemet inneholder oversikt over miljøaspekter med tiltak og utbedringer.

Beredskapsplan ligger også i systemet med varslingsrutiner og dokumentasjon på gjennomført opplæring/øvelser.

HRAs industrivern øvde fire ganger i 2023, der én av øvelsene var en storøvelse sammen med både Jevnaker- og Ringerike brannvesen. Storøvelsen bestod av innsats mot HRAs omlastingshall og lekkasje av ammoniakk og brann i batterier. Brann i batterier er noe hele bransjen sliter med, og noe HRA også erfarer.

Økonomisk sikring av etterdrift av deponi

«Stiftelsen etterbruksfond for Trollmyra deponi» ble stiftet 24. januar 2008. Stiftelsen har

som formål å gi finansiell sikring av etterdrift av deponiene, samt bidra til eventuelle ekstraordinære tiltak knyttet til Trollmyra-deponiet. Stiftelsen ble tilført 1,2 millioner kroner i 2023, og fondet er pr. 31.12.2023 på totalt kr. 17 210 299.

I 2023 ble ca 50 % av fondet, 8 millioner, langsiktig investert i fond.

Stikkprøver

Alle lass med avfall til deponi må deklarerer. Dette sikrer kontroll med hva og hvor mye som tilføres deponiet.

Åpenhetsloven

HRA følger lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Selskapet har utarbeidet en redegjørelse om aktsomhetsvurderinger og satt tiltak for å imøtekomme lovkravene. Redegjørelsen ligger tilgjengelig på selskapets nettside: <https://hra.no/>

Utsiktene for 2024

HRA har som hovedoppgave å oppfylle sentrale krav til avfallshåndtering, samtidig som selskapet skal drive forretningsmessig forsvarlig innenfor den konkurranseutsatte delen av vår virksomhet.

Høy generell prisstigning og økte avgifter i særdeleshet har bidratt til økte gebyrer både i 2022 og 2023. HRA vil i 2024 foreslå flere tiltak for å møte denne utviklingen. Endringer i tjenestetilbudet vil være blant disse forslagene. I syv år f.o.m. 2024 vil HRA ha fastpris på elektrisitet, noe som vil bidra

til større forutsigbarhet for gebyrutviklingen. Den sterke økningen av forbrenningsavgiften på restavfall kan i noen grad dempes gjennom bedre kildesortering. Forbedringspotensialet for dette er stort, og det vil bli gjennomført målrettede forbedringstiltak mot husholdningene.

Driftstillatelsen for avfallsanlegget på Trollmyra er under revisjon hos Statsforvalteren. En ny tillatelse skal reflektere skjerpede bestemmelser og regelverk, og vil forventelig kreve en del investeringer.

Biogassproduksjonsanlegget fra 2005/2014 vil i årene framover kreve en del reinvesteringer. For å bedre lønnsomheten anses det nødvendig å øke produksjonen. Et forprosjekt gjennomføres i 2024. Konklusjonene skal legges fram for eierkommunene. Et utvidet samarbeid med landbruket der husdyrgjødsel inngår som råstoff i tillegg til

matavfall, er en del av dette forprosjektet. Avfallsbransjen er fortsatt i utvikling, og særlig innenfor digitalisering vil det skje mye i årene framover. Det strategiske samarbeidet Innsikt, som HRA har sammen med fire interkommunale selskap i Innlandet, vil stadig spille en viktigere rolle i å drive denne utviklingen framover. Det er viktig at avfallsbransjen opptre mer koordinert og likt dersom ambisiøse samfunns mål for redusert råvarebruk og økt sirkularitet skal nås, samtidig som kostnadene knyttet til renovasjonstjenestene holdes på et forsvarlig nivå.

HRA ønsker å utvikle seg sammen med de beste i bransjen, og bidra til at Hadeland og Ringerike har gode og effektive renovasjonstjenester. Sammen med innbyggerne har vi nå nådd en materialgjenvinningsgrad på 50 %. I 2025 er målet 55 %. Ambisiøst, men nødvendig, og med motiverte kildesorterere er det fullt mulig!

Jevnaker, 21.03.2024

Vibecke Andersson, styreleder
Lennert Martijn Hug, nestleder
Karen Skjånes, styremedlem
Siri Skogvold Isaksen, styremedlem
Arne-Johnny Bråthen, Styremedlem
Erik Schjerven, styremedlem

Styrets beretning er elektronisk signert og inneholder derfor ingen håndskrevne signaturer.

Resultatregnskap

	Note	2023	2022
Driftsinntekter og driftskostnader			
Salgsinntekt	2, 3	203 459 150	180 104 876
Annen driftsinntekt		-31 313	-829 599
Sum driftsinntekter		203 427 837	179 275 276
Varekostnad	4	52 201 258	57 933 466
Lønnskostnad	5	70 490 636	52 356 224
Avskrivning på driftsmidler	6	15 744 434	15 212 230
Annen driftskostnad	5	58 016 994	52 668 288
Sum driftskostnader		196 453 321	178 170 208
Driftsresultat		6 974 516	1 105 068
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		1 921 044	600 075
Annen rentekostnad		5 147 598	2 441 318
Resultat av finansposter		-3 226 554	-1 841 242
Resultat før skattekostnad		3 747 962	-736 174
Skattekostnad på resultat	7	626 533	-269 218
Årsresultat		3 121 429	-466 956
Overføringer			
Overført annen egenkapital	8	3 121 429	-466 956
Sum overføringer		3 121 429	-466 956

Balanse

	Note	2023	2022
Eiendeler			
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skattefordel	7	2 716 401	3 342 934
Sum immaterielle eiendeler		2 716 401	3 342 934
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger o.a. fast eiendom	6, 9	57 032 563	60 058 149
Maskiner og anlegg	6, 9	35 984 668	35 444 547
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	6, 9	22 620 942	11 835 825
Sum varige driftsmidler		115 638 173	107 338 521
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i annet foretak i samme konsern	10	12 263 800	0
Investeringer i aksjer og andeler		2 072	2 072
Netto pensjonsmidler		728 285	640 160
Andre fordringer	3, 9	8 498 602	4 516 685
Sum finansielle anleggsmidler		21 492 759	5 158 917
Sum anleggsmidler		139 847 333	115 840 372
Omløpsmidler			
Varer			
Lager av varer og annen beholdning	11	1 193 100	808 655
Sum varer		1 193 100	808 655
Fordringer			
Kundefordringer	9	10 698 015	7 678 194
Andre kortsiktige fordringer		12 217 611	7 902 616
Sum fordringer		22 915 625	15 580 810

	Note	2023	2022
Bankinnskudd, kontanter o.l.			
Bankinnskudd, kontanter o.l.	12	49 026 155	38 975 454
Sum bankinnskudd, kontanter o.l.		49 026 155	38 975 454
Sum omløpsmidler		73 134 881	55 364 919
Sum eiendeler		212 982 214	171 205 291
Egenkapital og gjeld			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital	8, 13	3 862 000	3 862 000
Sum innskutt egenkapital		3 862 000	3 862 000
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	8	46 123 240	43 001 811
Sum opptjent egenkapital		46 123 240	43 001 811
Sum egenkapital		49 985 240	46 863 811
Gjeld			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	14	799 455	774 317
Andre avsetninger for forpliktelser	15	2 033 855	2 033 855
Sum avsetning for forpliktelser		2 833 310	2 808 172
Annen langsiktig gjeld			
Gjeld til kredittinstitusjoner	9	122 516 888	85 640 000
Sum annen langsiktig gjeld		122 516 888	85 640 000
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		21 251 062	22 847 644
Skyldig offentlige avgifter		4 862 193	3 595 635
Annen kortsiktig gjeld		11 533 521	9 450 028
Sum kortsiktig gjeld		37 646 776	35 893 308
Sum gjeld		162 996 973	124 341 480
Sum egenkapital og gjeld		212 982 214	171 205 291

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	2023	2022
Resultat før skattekostnad	3 747 962	-736 174
Periodens betalte skatt	0	-682 208
Tap/gevinst ved salg av anleggsmidler	0	0
Avskrivninger	15 744 434	15 212 230
Nedskrivning anleggsmidler	0	0
Endring i varelager	-384 445	-713 163
Endring i kundefordringer	-3 019 821	3 984 646
Endring i leverandørgjeld	-1 596 582	2 880 523
Endring i pensjonskostnader	-62 987	-2 174 602
Netto endring i selvkostfond/-forpliktelse	-3 981 917	-12 470 995
Endring i andre tidsavgrensningsposter	-964 946	-3 389 747
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	9 481 698	1 910 510
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	0	0
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-24 044 085	-6 995 746
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak	0	0
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak	0	0
Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer	-12 263 800	0
Innbetalinger ved salg av andre investeringer	0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-36 307 885	-6 995 746
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Nedbetaling av langsiktig gjeld	-85 640 000	-83 027 747
Opptak av langsiktig gjeld	122 516 888	85 640 000
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	36 876 888	2 612 253
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter		
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	10 050 701	-2 472 983
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	38 975 454	35 279 122
Innfusjonert bankbeholdning	0	6 169 316
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	49 026 155	38 975 454

Noter

Note 1

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for øvrige foretak.

Selvkostprinsippet

Etter Forurensningsloven § 34 og Avfallsforskriften § 9-10 plikter HRA, som interkommunalt aksjeselskap, å påse at renovasjonstjenester dekkes etter selvkostprinsippet for monopolvirksomheten. Ifølge Forurensningsforskriften § 11-1 må HRA forholde seg til forskriftens rammer for gebyrberegning. De regnskapsmessige konsekvenser etter selvkostprinsippet er innarbeidet i resultatregnskapet. Viser for øvrig til note 3.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er uansett klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er likestilte kriterier lagt til grunn. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet. Langsiktig gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendring. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet. Kortsiktig gjeld opp-

skrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendring.

Driftsinntekter

Salgsinntekter inntektsføres i takt med levering. Annen driftsinntekt omfatter leieinntekter.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler avskrives lineært over forventet økonomisk levetid.

Varer

Varer er oppført i balansen til anskaffelseskost.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til påregnelig tap.

Miljøforpliktelser

Det er opprettet en egen stiftelse som har som formål å sikre etterdrift av Trollmyra deponi. Stiftelsen tilføres årlige midler gjennom innkreving av gebyr.

Leieavtaler

Driftsmidler som leies på betingelser som i det vesentlige overfører de økonomiske rettigheter og forpliktelser til selskapet (finansiell leasing), aktiveres under driftsløsøre, inventar o.a. utstyr og medtas som forpliktelse under rentebærende langsiktig gjeld til nåverdi av minimumsleien. Driftsmidlene avskrives i henhold til plan og forpliktelsen reduseres med betalt leie etter fradrag for beregnet rentekostnad.

Skatter

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter periodens betalbare skatt som blir utlignet og forfaller til betaling i neste regnskapsår i tillegg til endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet etter gjeldende skattesats ved utgangen av regnskapsåret. Beregningen er foretatt på grunnlag av skattereduserende og skatteøkende midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Selskapets virksomhet knyttet til innsamling,

deponering og energigjenvinning av husholdningsavfall defineres som monopolvirksomhet og er unntatt fra beskatning. Selskapet forventer positiv fremtidig inntjening på næringsdelen og forventer at det vil dekke balanseført utsatt skattefordel.

Pensjoner

KLPs kollektive pensjonsordninger sikrer tariffestet tjenestepensjon for de ansatte. Dette gjelder alders -, uføre -, etterlatte -, tidligpensjon, AFP og betinget tjenestepensjon. Årskull født før 1963 er sikret tidligpensjon og AFP 62-67 år. Årskull født fra 1963 er sikret betinget tjenestepensjon eller livsvarig AFP. Pensjonene fra KLP samordnes med

utbetalingene fra folketrygden i de tilfeller regelverket krever det. Servicepensjoner inngår ikke i beregningen.

Regnskapsføring av tjenestepensjonsordninger med vedtektsfestet ytelsesnivå følger norsk regnskapsstandard NRS 6 pensjonskostnader.

Generelt om beregningene og de viktigste forutsetningene. Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser i beregningene beregnes ut fra økonomiske og demografiske forutsetninger. Se note 14.

Note 2

Salgsinntekter

Selskapets salgsinntekter er i sin helhet knyttet til kjerneområdet innsamling, sortering, lagring, bearbeiding og videresalg av avfall. Salgsinntektene kommer hovedsaklig fra kommunene Gran, Jevnaker, Ringerike, Hole og Lunner.

Salgsinntekter per virksomhetsområde	2023	2022
Næringsavfall	24 397 287	20 739 414
Forbrenningsavgift	745 104	544 077
Husholdningsavfall	125 543 153	98 052 863
Inntektsregulering Selvkost	3 708 228	12 530 716
Gjenvinningsstasjoner	7 058 879	6 465 349
Forbrenningsavgift	0	0
Salg fraksjoner	20 661 984	22 230 452
Matavfall	8 051 486	7 185 696
Slam	10 068 643	9 227 874
Øvrige salgsinntekter	3 193 074	2 298 835
Sum	203 427 837	179 275 276

Note 3

Regnskapsposter fordelt på virksomhetsområder

	Monopol	Næring	Sum
Driftsinntekter	143 489 674	59 938 163	203 427 837
Driftskostnader	140 080 273	56 373 048	196 453 321
Driftsresultat	3 409 401	3 565 115	6 974 516
Netto finansposter	-2 502 778	-723 776	-3 226 554
Resultat før skattekostnad ifølge resultatregnskap	906 624	2 841 339	3 747 962
Tilbakeført finansposter på monopolvirksomhet	2 502 778		
Beregnet normalavkastning på monopolvirksomhet	-3 409 401		
Beregnet resultat monopolvirksomhet etter selvkostprinsippet	0		
Fordring til abonnenter etter selvkost pr 01.01.2023	4 516 685		
Årets beregnede underskudd selvkost, inntektsført	3 708 228		
Beregnede renter (Inntekt [+] / Kostnad [-])	273 689		
Fordring på abonnenter etter selvkost pr 31.12.2023	8 498 602		

HRA må forholde seg til selvkostprinsippet for monopolvirksomheten, dette omfatter innsamling og behandling av husholdningsavfall. Etter selvkostprinsippet tas det utgangspunkt i resultat før finansposter, men etter fradrag for beregnet avkastning av bokførte verdier på driftsmidler. Eventuelt overskudd etter selvkostprinsippet tilbakeføres som en inntektsreduksjon og overføres selvkostfond. Tilbakebetaling skal foretas over en periode på 3-5 år. Eventuelt underskudd

etter selvkostprinsippet registreres som en inntektsøkning som også registreres mot selvkostfond. Innkreving foretas gjennom økte gebyrer over en periode på 3-5 år. Det beregnes renter av selvkostfond. For 2023 er det krevd inn kr 3 708 228 for lite i gebyrer på monopolvirksomheten. For tidligere år er det krevd inn kr 4 516 685 for lite i gebyrer, slik at ved utgangen av 2023 utgjør fordring på abonnenter kr 8 498 602.

Note 4

Sammenslåtte poster

Posten direkte driftskostnad er slått sammen av	2023	2022
Drift av deponi og energigjennvinning	4 683 545	5 331 384
Drift av gjenvinningsstasjon	9 175 789	12 464 960
Slam	9 745 749	9 014 830
Restavfall til energigjenvinning	17 306 093	20 743 371
Drift av biogassanlegg	4 514 938	3 890 337
Renovasjon	5 293 215	4 102 184
Næringsavfall	809 711	1 708 946
Hageavfall og jordproduksjon	672 218	677 454
Sum direkte kostnader	52 201 258	57 933 466

Note 5

Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte

	2023	2022
Lønnskostnader		
Lønninger	53 330 895	41 531 477
Arbeidsgiveravgift	8 733 034	6 717 661
Pensjonskostnader	6 708 192	2 453 154
Andre ytelser	1 718 515	1 653 932
Sum	70 490 636	52 356 224
Gjennomsnittlig antall årsverk sysselsatt i regnskapsåret	105	74
Ytelser til ledende personer	Daglig leder	Styret
Lønn	1 316 020	0
Annen godtgjørelse	13 775	593 400
Sum	1 329 795	593 400

Det foreligger ikke avtaler om godtgjørelser utover ordinær lønn til ledende personer.

OTP

Selskapet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Revisor
Honorar til revisor fordeler seg slik mellom lovpålagt revisjon og andre tjenester:

	2023	2022
Lovpålagt revisjon	201 630	214 850
Teknisk bistand årsregnskap og likningspapirer	55 000	55 000
Annen revisjonsrelatert bistand	68 000	114 075
Sum	324 630	383 925

Note 6

Anleggsmidler

	Tomter, bygn. m.v.	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre, inventar m.v.	Totalt
Anskaffelseskost 01.01.2023	122 436 982	131 343 787	40 775 457	294 556 226
Tilgang kjøpte driftsmidler	2 170 682	7 448 053	14 425 350	24 044 085
Avgang solgte driftsmidler	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2023	124 607 664	138 791 840	55 200 807	318 600 311
Akk. av-og nedskrivninger pr 01.01.	62 378 832	95 899 239	28 939 632	187 217 703
Tilbakeførte avskrivninger på avgang	0	0	0	0
Akk. av-og nedskrivninger pr 31.12.	67 575 100	102 807 171	32 579 865	202 962 136
Bokført verdi pr. 31.12.2023	57 032 563	35 984 668	22 620 942	115 638 173
Årets avskrivninger	5 196 269	6 907 932	3 640 233	15 744 434
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Avskrivningssats	5-20%	10-30%	15-30%	

Hvert enkelt driftsmiddel vurderes særskilt og avskrives etter en lineær avskrivningsplan basert på antatt levetid.

Note 7

Skatt

Årets skattekostnad	2023	2022
Resultatført skatt på ordinært resultat		
Betalbar skatt	0	0
Endring i utsatt skattefordel	626 533	-269 218
Skattekostnad ordinært resultat	626 533	-269 218
Skattepliktig inntekt		
Resultat før skatt	3 747 962	-736 174
Permanente forskjeller	-853 174	-1 230 937
Endring i midlertidige forskjeller	-159 448	-811 366
Anvendelse av fremførbart underskudd	-2 735 340	0
Skattepliktig inntekt	0	-2 778 477
Betalbar skatt i balansen		
Betalbar skatt på årets resultat	0	0
Sum betalbar skatt i balansen	0	0
Beregning av effektiv skattesats		
Resultat før skatt	3 747 962	-736 174
Beregnet skatt av resultat før skatt	824 552	-161 958
Skatteeffekt av permanente forskjeller	-187 698	-270 806
Sum	636 853	-432 764
Effektiv skattesats	17,0 %	58,8 %

Skatteeffekten av midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring som har gitt opphav til utsatt skatt og utsatte skattefordeler, spesifisert på typer av midlertidige forskjeller

	2023	2022	Endring
Varige driftsmidler	-10 329 105	-10 760 147	-431 043
Fordringer	-1 827 000	-1 827 000	0
Gevinst – og tapskonto	-218 841	-273 551	-54 710
Avsetninger mv	-1 658 855	-1 658 855	0
Pensjonspremie/- forpliktelse	-799 455	-774 317	25 138
Andre forskjeller	495 260	796 427	301 167
Sum	-14 337 995	-14 497 443	-159 448
Akkumulert fremførbart underskudd	-43 137	-2 778 477	-2 735 340
Inngår ikke i beregningen av utsatt skatt	2 033 855	2 033 855	0
Grunnlag for utsatt skattefordel	-12 347 277	-15 242 065	-2 894 788
Utsatt skattefordel (22 %)	-2 716 401	-3 353 254	-636 853

Note 8

Egenkapital

	Aksjekapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2023	3 862 000	43 001 811	46 863 811
Årets resultat		3 121 429	3 121 429
Egenkapital 31.12.2023	3 862 000	46 123 240	49 985 240

Note 9

Fordringer og gjeld, pantstillelser og garantier

	2023	2022
Fordringer med forfall senere enn ett år		
Andre kortsiktige fordringer	0	0
Andre langsiktige fordringer	8 498 602	4 516 685
Sum	8 498 602	4 516 685
Langsiktig gjeld med forfall senere enn 5 år		
Gjeld til kredittinstitusjoner	52 753 000	28 546 667
Annen langsiktig gjeld	0	0
Sum	52 753 000	28 546 667
Gjeld sikret ved pant	122 516 888	85 640 000
Pantsatte eiendeler		
Kundefordringer	10 698 015	7 678 194
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	57 032 563	60 058 149
Maskiner og anlegg	35 984 668	35 444 547
Driftsløsøre, inventar og lignende	22 620 942	11 835 825
Sum	126 336 188	115 016 715

I tillegg er leierett i gnr. 94, bnr. 8 i Ringerike kommune pantsatt.

Note 10

Investering i datterselskap

Selskap	Forretningskontor	Eierandel
Bjønnputtvegen AS	Jevnaker	100 %

Bjønnputtvegen AS ble stiftet i oktober 2023 og er i midlertidig eie før det skal fusjoneres inn i Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS i 2024.

Note 11

Varer

Posten varer i balansen består av	2023	2022
Innkjøpte ferdigvarer	1 193 100	808 655
Sum	1 193 100	808 655

Note 12

Bundne midler

I posten inngår bundne skattetrekksmidler med kr 2 369 682.

Note 13

Aksjonærer

Aksjekapitalen i Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS pr. 31.12. består av:

	Antall	Pålydende	Bokført
Ordinære aksjer	3 862	1 000	3 862 000
Sum	3 862		3 862 000

Eierstruktur

Aksjonærer i % pr. 31.12.

	Ordinære	Eierandel	Stemmeandel
Ringerike Kommune	1 776	46	46
Gran Kommune	811	21	21
Lunner Kommune	541	14	14
Jevnaker Kommune	425	11	11
Hole Kommune	309	8	8
Totalt antall aksjer	3 862	100	100

Note 14

Pensjonsforpliktelser

Økonomiske forutsetninger

Selskapets pensjonsforpliktelser er aktuarmessig beregnet pr. 31.12.2023. Årets pensjonskostnad inngår i resultatregnskapet under lønn og andre personalkostnader. Ved beregning er det lagt til grunn følgende forutsetninger:

	2023	2022
Årlig avkastning	5,30 %	5,40 %
Diskonteringsrente	3,10 %	3,20 %
Lønnsregulering	3,50 %	3,75 %
Årlig vekst i grunnbeløp	3,25 %	3,50 %
Forventet pensjonsregulering	2,80 %	2,72 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %

Pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler	2023	2022	Endring
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	67 263 774	51 522 387	15 741 388
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	54 118 028	44 573 629	9 544 399
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-12 346 291	-6 174 440	-6 171 851
Balanseført netto pensjonsforpliktelse	799 455	774 317	25 138
Herav balanseført arbeidsgiveravgift	98 793	95 687	3 106

Beregning av årets pensjonskostnad	2023	2022
Innbetalt til KLP	7 637 422	5 300 092
Ansattes trekk	-988 373	-758 929
Endring pensjonsforpliktelse	25 138	-2 102 770
Sum	6 674 187	2 438 393

Egenkapitalinnskudd i KLP i balansen 01.01.2023	640 160
Årets innskudd	88 125
Egenkapitalinnskudd i KLP i balansen 31.12.2023	728 285

Note 15

Miljøfond

Det er i 2023 ikke avsatt noe beløp til miljøfond. Avkastning av fondet skal benyttes til å støtte miljøtiltak i HRAs virkeområde. Fondet utgjør kr 375 000.

I tillegg har HRA AS avsatt iht. krav fra Statsforvalteren en garanti på kr -1 658 855 vedrørende farlig avfall på gjenvinningsstasjonene.

Note 16

Leieavtaler

Selskapet leier avfallsdeponeringsplass i Ringerike kommune frem til 17.01.2036. Leiebeløpet for 2023 utgjør kr 297 491.

Uavhengig revisors beretning

BDO AS
Bragernes Torg 2A
3017 Drammen

Uavhengig revisors beretning

Til generalforsamlingen i Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS.

Årsregnskapet består av: - Balanse per 31. desember 2023 - Resultatregnskap for 2023 - Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	Etter vår mening: - Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og - Gir årsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2023 og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
--	---

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av Årsberetning. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke annen informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i annen informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom annen informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

BDO AS, et norsk aksjeselskap, er deltaker i BDO International Limited, et engelsk selskap med begrenset ansvar, og er en del av det internasjonale nettverket BDO, som består av uavhengige selskaper i de enkelte land. Foretaksregisteret: NO 993 606 650 MVA.

side 1 av 2

Penneo Dokumentnrøkkel: CDG13-FX6MX-JP1UK-JCTZK-TX8NY-CY00I

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

BDO AS

Kåre Rødssæteren
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

Penneo Dokumentnøkkel: CDG13-FX6MX-JP1UK-JCTZK-TX8NY-CYQOI

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur". De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Kåre Rødssæteren
Partner

På vegne av: BDO AS
Serienummer: UN:NO-9578-5993-4-715257
IP: 188.95.xxx.xxx
2024-04-08 09:08:41 UTC

Penneo Dokumentnøkkel: CDG13-FX6MX-JP1UK-JCTZK-TX8NY-CYQOI

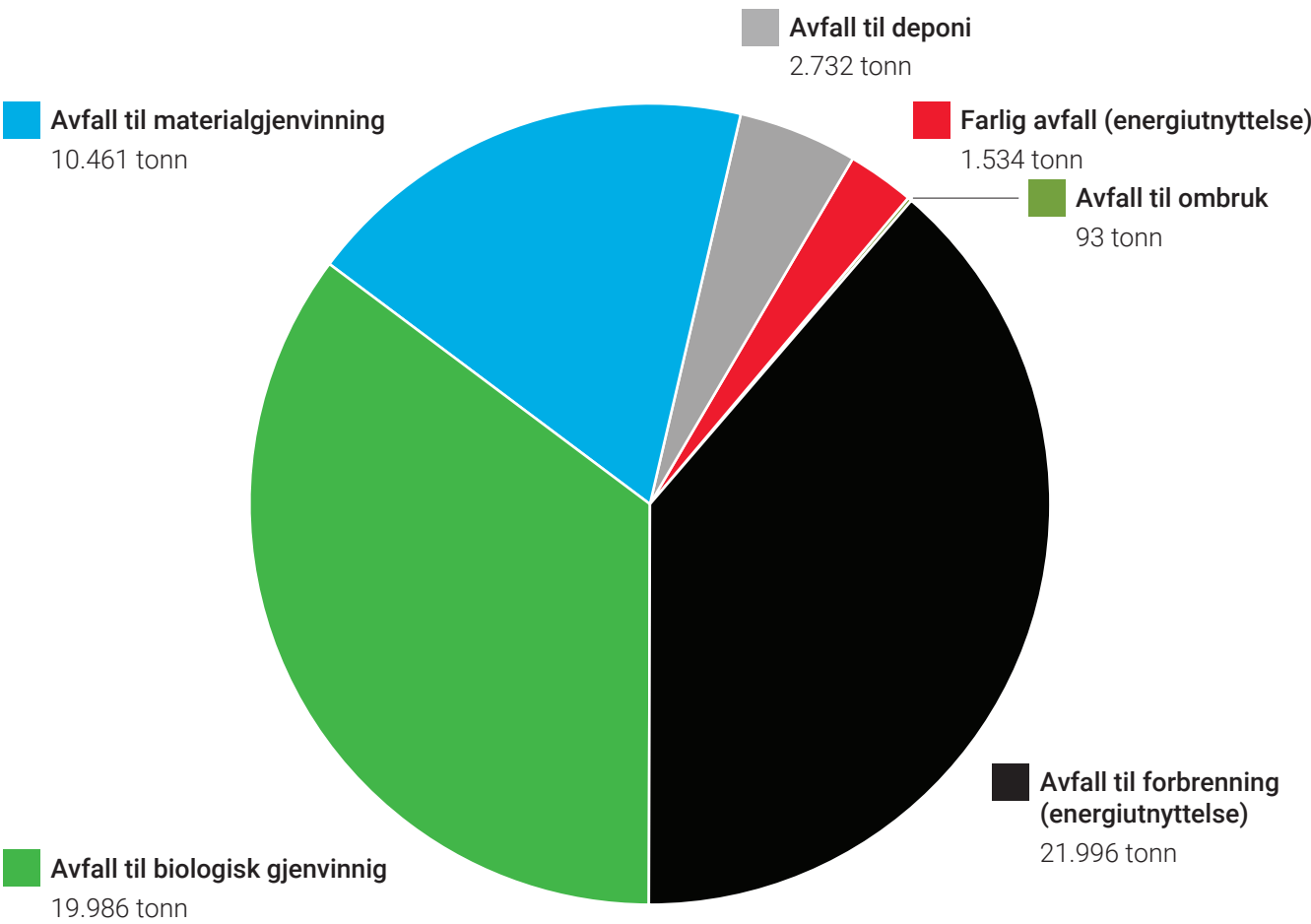
Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?
Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>**. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

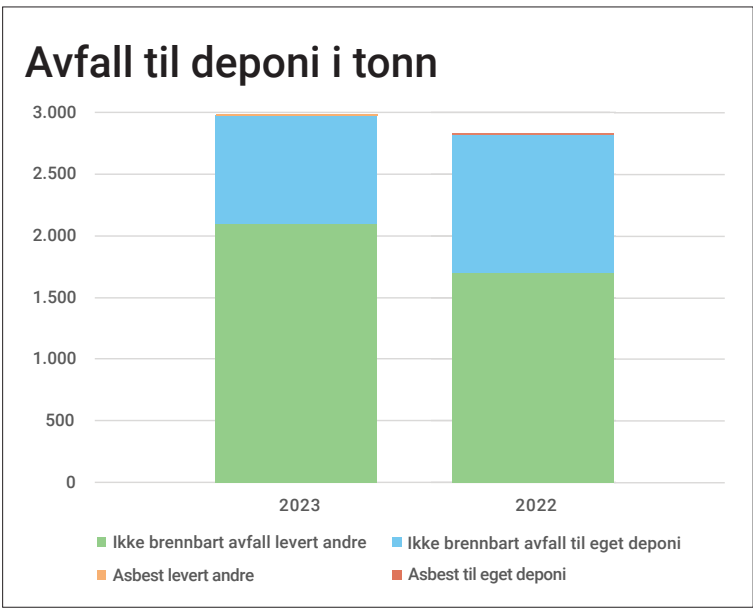
Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - **<https://penneo.com/validator>**

Slik utnyttet avfallet

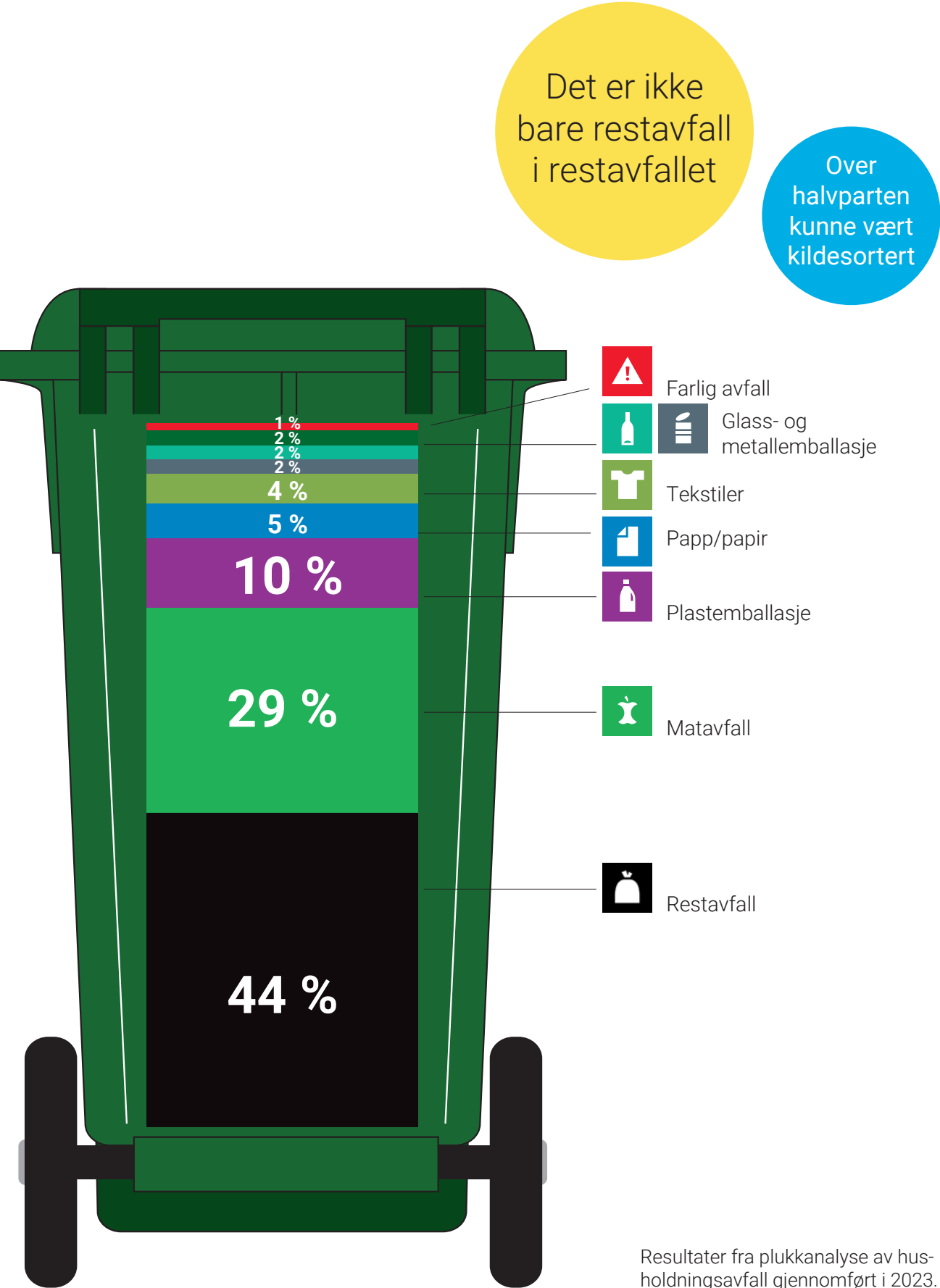

Figuren over viser totalt mottatte og innsamlede materialer. Både husholdnings- og næringsavfall, og hvordan materialene utnyttet videre etter at vi har mottatt dem.

Avfall til deponi utgjør 5 prosent av den totale avfallsmengden. 0,2 prosent av totalen går til ombruk.

Dette inneholder restavfallet vårt

Sammen gir vi avfall **verdi**
Takk for at du **kildesorterer**

